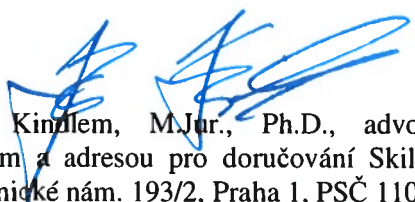

Městský soud v Praze
Slezská 9
120 00 Praha 2

Ke sp. zn. 14 A 41/2020

Navrhovatel: **JUDr. Ondřej Dostál, Ph.D., LL.M.**
trvale bytem Josefa Tomáška 506, 337 01 Rokycany

Odpůrce: **Ministerstvo zdravotnictví České republiky**
IČO: 00024341
se sídlem Palackého náměstí 375/4, 128 01 Praha 2

zastoupen JUDr. Jiřím Kindlem, M.Jur., Ph.D., advokátem,
ev. č. ČAK 11677, se sídlem a adresou pro doručování Skils s.r.o.
advokátní kancelář, Křižovnické nám. 193/2, Praha 1, PSČ 110 00

**Vyjádření odpůrce k návrhu na zrušení opatření obecné
povahy ze dne 30. 3. 2020**

Plná moc pro JUDr. Jiřího Kindla, M.Jur., Ph.D., advokáta přiložena v autorizované konverzi
Další přílohy dle textu a závěrečného seznamu příloh

I. Úvod

1. Výzvou ze dne 7. 4. 2020 nadepsaný soud odpůrce vyzval, aby se v sedmidenní lhůtě vyjádřil k návrhu ze dne 30. 3. 2020 na zrušení opatření obecné povahy. Návrhem se navrhuje zrušení následujících aktů vydaných odpůrcem (dále společně jen „**napadené akty**“):
 - (i) mimořádného opatření ze dne 23. 3. 2020, č. j. MZDR 12745/2020-1/MIN/KAN (dále jen „**Opatření o zákazu pohybu**“);
 - (ii) mimořádného opatření ze dne 23. 3. 2020, č. j. MZDR 12746/2020-1/MIN/KAN (dále jen „**Opatření o zákazu prodeje z 23. 3.**“);
 - (iii) mimořádného opatření ze dne 26. 3. 2020, č. j. MZDR 13361/2020-1/MIN/KAN (dále jen „**Opatření o zákazu prodeje z 26. 3.**“)

(shora uvedená opatření o zákazu prodeje dále společně jen „**Opatření o zákazu prodeje**“).
2. Takový svůj návrh navrhovatel odůvodňuje především tím, že (i) odpůrce při vydání napadených aktů údajně překročil své zákonné pravomoci, (ii) napadené akty nejsou údajně náležitě odůvodněny a jsou nepřezkoumatelné, a v některých případech prý i nesrozumitelné, a (iii) napadené akty nejsou dle názoru navrhovatele přiměřené, resp. odpůrce se jejich přiměřeností údajně ani dostatečně nezabýval.
3. Odpůrce tímto v soudem stanovené lhůtě předkládá k návrhu své vyjádření. Odpůrce sděluje nadepsanému soudu, že s návrhem nesouhlasí především proto, že **návrh je nepřípustný**. To odpůrce podrobně dokládá v II. části tohoto vyjádření. **Odpůrce proto nadepsanému soudu v prvé řadě navrhuje, aby návrh pro nepřípustnost odmítl.**
4. Nicméně, i pokud by návrh hypoteticky přípustný byl, pak je nedůvodný. **Pro případ, že by nadepsaný soud dospěl k závěru, že návrh je přípustný, s čímž odpůrce nesouhlasí, tedy odpůrce navrhuje zamítnutí návrhu pro jeho nedůvodnost.** Nedůvodnost návrhu přitom odpůrce dokládá v III. části tohoto svého vyjádření. Tam uvedené důvody pro případné zamítnutí návrhu, jakož i důkazy, o které se opírají, je odpůrce připraven dále doplnit. S ohledem na nepřípustnost návrhu a současně i velice krátkou lhůtu, která byla odpůrci poskytnuta k vyjádření (navíc prakticky dále zkrácenou velikonočními svátky v jejím průběhu), totiž odpůrce níže shrnuje pouze základní body, které svědčí o nedůvodnosti návrhu.
5. Odpůrce také nadepsanému soudu k jeho požadavku výslovně sděluje, že **nesouhlasí s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání**. Odpůrce je přitom přesvědčen, že návrh může a měl by být i bez nařízení jednání odmítnut (dle § 46 odst. 1 s. ř. s.). Pokud by nicméně soud neshledal nepřípustnost návrhu, pak o něm nelze rozhodnout bez nařízení jednání.

II. Návrh je nepřípustný

6. Podle § 101a s. ř. s. je návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části oprávněn podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen opatřením obecné povahy vydaným správním orgánem. Přípustnost návrhu je tedy podmíněna tím, že se jím navrhovatel domáhá zrušení

opatření obecné povahy vydaného správním orgánem, které existuje (je v účinnosti) a kterým byl zkrácen na svých právech.

7. Uvedené zákonné podmínky řízení nejsou v případě návrhu splněny, neboť:

- a) Napadené akty již pozbyly účinnosti, či byly přímo výslovně zrušeny, a každopádně tak neexistoval, resp. odpadl předmět řízení, a k návrhu na zrušení uvedených napadených aktů tedy chybí základní podmínka řízení, jakož i aktivní procesní legitimace navrhovatele, když zrušeným/neúčinným opatřením nemůže docházet k dotčení jeho práv (přitom z těchto důvodů nadepsaný soud návrh na zrušení jinak zrušeného mimořádného opatření odpůrce už jednou pravomocně odmítl, a to svým usnesením ze dne 30. 3. 2020, č. j. 15 A 31/2020-59);
- b) napadené akty ve skutečnosti nejsou opatřeními obecné povahy; a
- c) napadené akty nepodléhají přezkumu soudů ve správním soudnictví.

Ad a)

Napadené akty již pozbyly účinnosti, či byly přímo výslovně zrušeny, každopádně tak neexistoval, resp. odpadl předmět řízení, a k návrhu na zrušení napadených aktů ve správním soudnictví tedy chybí základní podmínka řízení, jakož i aktivní procesní legitimace navrhovatele, když zrušeným/neúčinným opatřením nemůže docházet k dotčení jeho práv

8. Všechny napadené akty již pozbyly účinnosti. Konkrétně:

- (i) Opatření o zákazu pohybu bylo dle svého výslovného znění vydáno pouze na dobu určitou do 1. 4. 2020;
- (ii) Opatření o zákazu prodeje z 23. 3. bylo dle svého výslovného znění vydáno pouze na dobu určitou do 1. 4. 2020, a navíc bylo již dne 26. 3. 2020 s účinností od 27. 3. 2020, 6:00 (**tj. dokonce ještě před podáním návrhu na zrušení tohoto opatření**), explicitně zrušeno čl. II mimořádného opatření odpůrce ze dne 26. 3. 2020, č. j. MZDR 13361/2020-1/MIN/KAN (tj. Opatřením o zákazu prodeje z 26. 3.);
- (iii) Opatření o zákazu prodeje z 26. 3. bylo dle svého výslovného znění vydáno pouze na dobu určitou do 1. 4. 2020.

9. I ty napadené akty, které nebyly později výslovně zrušeny (ale pozbyly po formální stránce účinnosti výlučně na základě v nich stanoveného omezení časové působnosti), byly přitom pozdějšími opatřeními po věcné stránce každopádně nahrazeny. Právní vztahy upravené Opatřením o zákazu pohybu tak později upravilo mimořádné opatření ze dne 30. 3. 2020, č. j. MZDR 12745/2020-4/MIN/KAN, a následně namísto něj mimořádné opatření odpůrce ze dne 6. 4. 2020, č. j. MZDR 15190/2020-4/MIN/KAN a posléze mimořádné opatření odpůrce ze dne 10. 4. 2020, č. j. MZDR 15190/2020-5/MIN/KAN. Opatření o zákazu prodeje z 26. 3. bylo obdobně nahrazeno (tj. nepřímou derogací) mimořádným opatřením odpůrce ze dne 30. 3. 2020, č. j. MZDR 13361/2020-2/MIN/KAN, posléze mimořádným opatřením odpůrce ze dne 1. 4. 2020, č. j. MZDR 13361/2020-3/MIN/KAN, a následně i mimořádným opatřením odpůrce ze dne 6. 4. 2020, č. j. MZDR 15190/2020-3/MIN/KAN. Takové věcné nahrazení (nepřímá derogace) přitom o to více platí i ve vztahu k tomu ze shora uvedených

napadených aktů, který byl později zrušen explicitně, přičemž jej po věcné stránce nahrazovalo právě to mimořádné opatření, které jej výslovně rušilo (srov. shora). **Všechny napadené akty tedy byly nejen výslovně zrušeny, ale staly se též po věcné stránce obsoletními, resp. zanikly v důsledku nahrazení pozdější normou i po materiální stránce (a každopádně tak ztratily právní účinky).**

10. Ze shora uvedeného vyplývá, že nejen navrhovatel, ale dokonce žádná fyzická ani právnická osoba není a nemůže být aktivně procesně legitimována k podání návrhu na zrušení napadených aktů. Pokud totiž byly napadené akty zrušeny, tak jimi už nikdo nemůže být zkrácen na svých právech, jak to pro aktivní procesní legitimaci požaduje zejména § 101a odst. 1 s. ř. s. Jinak řečeno, napadené akty nemohou nijak zasahovat do právní sféry kterékoli osoby včetně navrhovatele, natož aby se jakkoliv dotýkaly jejich veřejných subjektivních práv ve smyslu kompetenčního § 2 s. ř. s. Navíc nezbytnou podmínkou pro vedení řízení a rozhodnutí o návrhu na zrušení opatření obecné povahy je to, že opatření obecné povahy existuje. Pokud před rozhodnutím soudu ve věci zaniklo (ať již z důvodu zrušení nebo pro pozbytí účinků v důsledku časového omezení jeho platnosti), tak již nemá soud o čem rozhodovat, jelikož nelze zrušovat již neexistující správní akt. Je tudíž dán neodstranitelný nedostatek podmínek řízení.
11. **Vzhledem k výše uvedenému je tedy návrh každopádně nepřijatelný. Byly-li již napadené akty zrušeny (či pozbyly účinnosti), nemá nadepsaný soud v tomto řízení o čem rozhodovat a takový nedostatek podmínky řízení je neodstranitelný. Tudíž je třeba návrh ve věci odmítnout dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.**
12. **Nadepsaný soud takto ostatně nedávno rozhodl ve značně obdobné věci, kdy usnesením ze dne 30. 3. 2020, č. j. 15 A 31/2020-59, odmítl návrh na zrušení mimořádného opatření, které odpůrce vydal v souvislosti s probíhající epidemií COVID-19 dne 18. 3. 2020 pod č. j. MZDR 12344/2020-1/MIN/KAN, jelikož toto opatření bylo posléze zrušeno mimořádným opatřením odpůrce ze dne 27. 3. 2020, č. j. MZDR 13620/2020-1/MIN/KAN. Přitom dle § 13 občanského zákoníku platí, že obdobné právní případy mají být rozhodovány obdobně. Nadepsaný soud by tedy i v této věci měl rozhodnout o odmítnutí návrhu.**
13. Shora uvedené závěry potvrzuje i další četná judikatura, v čele s usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009-120, kde se v odst. 33 uvádí následující: *„Bude-li již z obsahu samotných tvrzení navrhovatele (doplňných případně postupem podle § 37 odst. 5 věty první s. ř. s.) patrné, že i kdyby byla pravdivá, nemůže být navrhovatel (zejména pro povahu věci nebo jinou zcela zjevnou skutečnost) ve své právní sféře opatřením obecné povahy dotčen, je na místě odmítnout návrh jako nepřijatelný podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.“*¹
14. Navíc dále platí též pravidlo, že v řízení o zrušení opatření obecné povahy nejsou připuštěny tzv. akademické výroky, resp. deklaratorní/určovací rozhodnutí o tom, zda k porušení zákona došlo či nikoliv. V případě, kdy akty přezkoumávané v tomto druhu řízení již nejsou účinné (a to i po zahájení nadepsaného řízení), není splněna jedna z nezbytných podmínek řízení a správní soud návrh v každém případě odmítne. Tato východiska potvrzuje například výše uvedené usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 8 Ao 8/2011-129, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2009, č. j. 3 Ao 5/2007-85. **Velice názorně**

¹ Srov. obdobně dále např. i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 8 Ao 8/2011-129.

je přitom shrnuje a aprobuje nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2019, sp. zn. III. ÚS 2634/18, kde Ústavní soud mj. vyslovil, a to ve shodě s jím přezkoumávaným rozsudkem NSS ze dne 4. 6. 2018, č. j. 3 As 121/2017-51: „71. Stěžovatelé se v *petitu své žaloby domáhali toho, aby soud určil, že dvě opatření obecné povahy byla nezákonná. Správní soud může výrokem rozsudku určit nezákonnost jen u zásahu (§ 87 odst. 2 s. ř. s.), [...] u opatření obecné povahy nemůže soud ve výroku rozhodnutí určit jeho nezákonnost [...]. Lze tedy shrnout, že správní soud může ve výroku rozsudku určit nezákonnost u zásahu, a naopak nemůže výrokem vyslovit nezákonnost správního rozhodnutí, nečinnosti či opatření obecné povahy. K tomu mu chybí zákonný podklad, který ke své činnosti potřebuje dle čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny.*“²

Ad b)

Žádný z napadených aktů není opatřením obecné povahy

15. Návrh je každopádně nepřipustný též proto, že napadené akty ve skutečnosti nepředstavují opatření obecné povahy, jak se v návrhu tvrdí, ale tzv. jiné právní předpisy (jinak řečeno, tzv. právní předpisy *sui generis*). Pro takový závěr existují jak formální, tak i materiální předpoklady.
16. Z *formálního* hlediska je rozhodující zejména zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění (také jen „ZOVZ“). Ten upravuje pravomoc příslušných orgánů ochrany veřejného zdraví vydávat mimo jiné mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku. Věcný rozsah těchto pravomocí, který odpovídá obsahu napadených aktů, dotyčný zákon stanoví ve svém § 69 odst. 1 (kteréžto ustanovení je zejména v souvislosti s epidemií rozsahu COVID-19 nutno posuzovat souhrnně a s přihlédnutím k účelu epidemiologické ochrany obyvatelstva dle zákona o ochraně veřejného zdraví).³ Ustanovení § 80 odst. 1 písm. g) ZOVZ ve spojení s první větou § 69 odst. 2 tamtéž přitom svěřuje tuto pravomoc právě odpůrci (Ministerstvu zdravotnictví), „*pokud mají být [příslušná opatření] provedena celostátně nebo na území několika krajů*“ (§ 80 odst. 1 písm. g) ZOVZ).⁴
17. Ze zákona o ochraně veřejného se dále podává, že konkrétní právní forma, ve které jsou uvedena mimořádná opatření nařizována, závisí zejména na okolnostech jejich vydání a v návaznosti na ně na jejich materiálním obsahu. Mimořádná opatření tak mohou být

² Srov. i v odst. 93 tamtéž: „Ústavní soud vychází z toho, že ze soudního řádu správního jednoznačně vyplývá, že návrhovým typem určeným k obraně proti opatření obecné povahy je návrh na jeho zrušení, o čemž ostatně vypovídá již označení tohoto návrhu společně s jeho právní úpravou.“

³ Srov. i komentář k § 69 odst. 1 ZOVZ v KRÝSA, I. a KRÝSOVÁ, Z. Zákon o ochraně veřejného zdraví: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016: „Vymezuje se přehled mimořádných opatření, která je oprávněn nařídít příslušný orgán ochrany veřejného zdraví při vzniklé epidemii nebo při nebezpečí jejího vzniku. Na rozdíl od protiepidemických opatření přijímaných postupem podle § 67 se zde jedná o situaci, která se již netýká ojedinělého onemocnění, ale situaci, která představuje větší nahromadění výskytů onemocnění v časových a místních souvislostech. Pandemie je závažný druh epidemie, obvykle představuje závažnou celosvětovou událost. Dochází při ní k velmi rychlému rozšíření onemocnění do různých částí světa. Pandemie je spojená s vysokou nemocností, nadměrnou úmrtností a narušením sociálního a ekonomického systému.“

⁴ Srov. též třetí větu § 69 odst. 2 ZOVZ: „Místní příslušnost orgánu ochrany veřejného zdraví se řídí místem výskytu infekčního onemocnění.“ Srov. i komentář k § 80 odst. 1 ZOVZ v KRÝSA, I. a KRÝSOVÁ, Z. Zákon o ochraně veřejného zdraví: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016: „Ministerstvo zdravotnictví jako orgán ochrany veřejného zdraví druhého stupně je nadřízeným orgánem krajských hygienických stanic a řídí a kontroluje jejich činnost. [...] Dále plní standardní úkoly ústředního správního úřadu, mezi které patří vedle legislativní činnosti i mezinárodní spolupráce a spolupráce s jinými orgány a institucemi. [...] Ministerstvu zdravotnictví náleží nařizovat protiepidemická a další mimořádná opatření, pokud mají být provedena celostátně nebo na území několika krajů.“

vydávána jak ve formě rozhodnutí (jak indikuje, ale nikoliv exkluzivně stanoví, např. čtvrtá věta § 69 odst. 2 ZOVZ) nebo opatření obecné povahy dle § 94a ZOVZ, tak od určité úrovně abstraktnosti i coby jiné právní předpisy např. výslovně dle § 85 zákona o ochraně veřejného zdraví. Přitom pravomoc k vydávání takových aktů (mimořádných opatření) je zákonem stanovena v podstatě věcně shodně pro Ministerstvo zdravotnictví a krajské hygienické stanice, když tyto jsou oprávněny nařizovat mimo jiné při epidemii a nebezpečí jejího vzniku, jakož i při jiných mimořádných událostech, k ochraně a podpoře veřejného zdraví mimořádná opatření (srov. § 80 odst. 1 písm. g) ZOVZ a § 82 odst. 2 písm. m) ZOVZ). Rozdíl spočívá jen v tom, že krajské hygienické stanice jsou oprávněny tak činit jen pro svůj územní obvod, zatímco Ministerstvo zdravotnictví tak může činit, když má mít mimořádné opatření geograficky širší až celostátní působnost.

18. Zákon o ochraně veřejného zdraví přitom v § 85, kdy výslovně hovoří o mimořádných opatřeních ve formě právního předpisu (nařízení), sice zmiňuje pouze Krajské hygienické stanice, které tak v praxi nařízením pro svůj obvod vyhláší například mimořádná očkování, opatření k ochraně zdraví před výskytem nejakostních pitných vod apod.⁵ Nicméně v případech, kdy mají mít příslušná mimořádná opatření celostátní působnost (popř. působnost přesahující územní obvod jednotlivých krajských hygienických stanic), do role hygienických stanic vstupuje právě Ministerstvo zdravotnictví, jak to stanoví § 80 odst. 1 písm. g) ZOVZ, do jehož přímé působnosti hygienické stanice spadají (srov. zejm. § 80 odst. 1 písm. a) až c) ZOVZ), když ostatně tzv. hlavní hygienik není ani samostatným orgánem, ale dle § 80 odst. 8 ZOVZ je pracovníkem Ministerstva zdravotnictví.⁶ S ohledem na materiální povahu příslušného opatření (srov. dále zejm. odst. 25 níže) je ostatně zjevné, že je-li příslušný akt (mimořádné opatření) abstraktního charakteru (týká se nejen neurčitého okruhu osob, ale i neurčitého počtu případů určitého druhu), pak se jedná v případě takového mimořádného opatření o právní předpis *sui generis* bez ohledu na to, zda byl vydán krajskou hygienickou stanicí nebo Ministerstvem zdravotnictví. V obou případech je tak činěno na základě identicky založené pravomoci (srov. § 80 odst. 1 písm. g) ZOVZ a § 82 odst. 2 písm. m) ZOVZ).⁷
19. S existencí tzv. normativních právních aktů (tj. právních předpisů) *sui generis* přitom český právní řád počítá i v jiných případech, což dokládají závěry dostupné soudní rozhodovací praxe a odborné literatury.⁸ Typickým příkladem takového jiného právního předpisu, který

⁵ Viz např. http://www.khsova.cz/docs/01_uredni_deska/khsmk_20120320.pdf [cit. 14. 4. 2020] nebo https://www.sobotovice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah405_2.pdf&original=Na%C5%99%C3%AADzen%C3%AD.pdf [cit. 14. 4. 2020]; obdobně vydávají nařízení např. při výskytu a tlumení nebezpečných nákaz krajské veterinární správy (viz např. https://www.obeclobendava.cz/assets/File.ashx?id_org=8627&id_dokumenty=56524 [cit. 14. 4. 2020] nebo https://www.bilence.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah148_1.pdf&original=na%C5%99%C3%AADzen%C3%AD+7-2011+ukon%C4%8Den%C3%AD+t+%2B+b.pdf [cit. 14. 4. 2020]).

⁶ Srov. i první dvě věty § 108 odst. 5 ZOVZ: „Pokud právní předpisy používají pojem okresní hygienik, rozumí se jím po dni 1. ledna 2003 krajská hygienická stanice. Pokud právní předpisy používají pojem krajský hygienik, rozumí se jím po dni 1. ledna 2003 Ministerstvo zdravotnictví.“

⁷ Srov. i komentář k § 80 odst. 1 ZOVZ v KRÝSA, I. a KRÝSOVÁ, Z. Zákon o ochraně veřejného zdraví: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016 (zvýraznění doplněno): „Ministerstvo zdravotnictví jako orgán ochrany veřejného zdraví druhého stupně je nadřízeným orgánem krajských hygienických stanic a řídí a kontroluje jejich činnost. [...] **Dále plní standardní úkoly ústředního správního úřadu, mezi které patří vedle legislativní činnosti i mezinárodní spolupráce a spolupráce s jinými orgány a institucemi. [...] Ministerstvu zdravotnictví náleží nařizovat protiepidemická a další mimořádná opatření, pokud mají být provedena celostátně nebo na území několika krajů.**“

⁸ Viz např. i nález Ústavního soudu ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13, bod 15, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4850/2015, RYCHETSKÝ, Pavel a kol. Ústava České republiky. Zákon o bezpečnosti České

dle judikatury Ústavního soudu není ani nařízením vlády ani vyhláškou ústředního správního úřadu, jsou například cenová rozhodnutí, která Ústavní soud považuje za právní předpisy, i když nejsou zákonem označena ani jako nařízení vlády ani jako vyhlášky ministerstev nebo jiných ústředních správních úřadů a ani se nevyhlašují ve Sbírce zákonů (např. nález sp. zn. Pl. ÚS 8/02 ze dne 20. 11. 2002). Na základě toho ani judikatura Nejvyššího správního soudu nepovažuje cenová rozhodnutí za opatření obecné povahy, jak se podává například z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2010, č.j. 2 Ao 3/2010-55, č. 2141/2010 Sb. NSS. Z toho vyplývá, že právní řád zná a judikatura Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu připouští a přijímá existenci i takových právních předpisů, které se vymykají běžným kategoriím, jakými jsou v rámci výkonné moci nařízení vlády nebo vyhlášky ministerstev či jiných ústředních správních úřadů.

20. Napadené akty tedy dle odpůrce představují právě takto formálně předpokládané „epidemické“ právní předpisy *sui generis* (které byly adekvátně a v souladu se ZOVZ vyhlášeny na úřední desce Ministerstva zdravotnictví). Tento závěr je současně opodstatněn *materiálními* rozdíly mezi opatřeními obecné povahy a právními předpisy, které jsou vyloženy dále.
21. Opatření obecné povahy vymezuje § 171 správního řádu tak, že opatření obecné povahy není právním předpisem ani rozhodnutím. Bližší definice materiální stránky opatření obecné povahy vyplývá z dostupné soudní rozhodovací praxe a odborné literatury. Konkrétně, Nejvyšší správní soud ČR definoval ve svém rozsudku ze dne 9. 8. 2010, č. j. 4 Ao 4/2010-195 opatření obecné povahy jako: „*konkrétně-abstraktní správní akty, stojící svou povahou mezi správním rozhodnutím a právním předpisem, jejichž účelem je řešit jednotlivou, určitou (konkrétní) věc v oblasti veřejné správy, které se však vztahují na neurčitý a přesně ani neurčitelný počet osob*“. Obdobně se k vymezení opatření obecné povahy staví odborná literatura, podle které se jedná o „*úkon nacházející se (kdesi) na pomezí mezi právními předpisy a správními rozhodnutími: s právními předpisy má (především) společné znaky blíže nevyomezené množiny adresátů (osob, které zavazuje) a možnosti přezkumu soudními orgány (nikoliv však Ústavním soudem, ale krajskými soudy jako soudy správními), se správními akty ho spojuje konkrétnost určité věci, kterou se zabývá, a eventualita přezkumu v rámci veřejné správy; pro oba úkony je typická jednostrannost (jde o vrchnostenský akt)*.“⁹
22. Podle citované judikatury a odborných názorů jsou tedy pojmovými znaky opatření obecné povahy (i) neurčitý okruh subjektů, a (ii) konkrétnost a určitost věci, které se dané opatření obecné povahy týká. Konkrétností předmětu se v případě opatření obecné povahy rozumí znak, který tento typ správní činnosti přibližuje správním rozhodnutím, která se také musejí týkat konkrétní věci (správní řád v té souvislosti mluví v § 9 a § 67 odst. 1 o určité věci, resp. v § 68 odst. 2 o předmětu řízení).
23. V případě návrhem napadených aktů však takový konkrétní předmět, který by byl srovnatelný s předmětem správního řízení ve smyslu správního řádu a který by činil z napadených aktů opatření obecné povahy, chybí. Napadené akty totiž obsahují obecná pravidla chování v podobě příkazů a zákazů vztahující se na neurčitý okruh osob a z tohoto pohledu je třeba považovat je za právní předpisy. Opatření o zákazu prodeje a Opatření o zákazu pohybu totiž

republiky. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016, čl. 78, m.č. 7, nebo PAVLÍČEK, Václav a kol. Ústavní právo a státověda. II. díl. Ústavní právo České republiky. Praha: Leges, 2011, str. 851.

⁹ Viz SLÁDEČEK, V. Obecné správní právo. 3. aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 168–169.

obsahují celostátní paušální (abstraktní) zákaz pohybu a prodeje výrobků a služeb s vymezením konkrétních výjimek. V tomto smyslu jsou tedy napadené akty obecné jak z hlediska stanovených pravidel (když obsahují obecná pravidla chování, byť časově omezená, vztahující se na neurčitý okruh případů, tzn. chybí jim konkrétní předmět jako nezbytný znak materiálně chápaného opatření obecné povahy), tak i z hlediska okruhu adresátů (vztahují se na neurčitý okruh osob).

24. Odpůrce má proto za to, že předmět napadených aktů vylučuje, aby je bylo možné považovat za opatření obecné povahy přezkoumatelná ve správním soudnictví. Na tom přitom nic nemění ani skutečnost, že tyto akty stanoví určitý katalog příkazů a zákazů. Takový katalog je naopak typickým znakem nejen opatření obecné povahy, ale právě i právních předpisů (zejména těch z oboru správního práva). V rozsahu abstraktnosti a obecnosti vykazovaných napadenými akty přitom může být znakem právě jen právních předpisů, a nikoliv opatření obecné povahy.¹⁰
25. Závěry o materiální povaze napadených aktů coby právních předpisů *sui generis* (a nikoliv opatření obecné povahy) odpovídá i ustálené rozhodovací praxi správních soudů. Odpůrce poukazuje zejména na nedávný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 As 241/2018-25, publikovaný pod č. 3995/2020 Sb. NSS. Ten se týkal opatření předsedy nadepsaného soudu ohledně kontrol při vstupu do budovy soudu a Nejvyšší správní soud v něm došel k následujícímu: „*Judikatura se pak pokusila doplnit také pozitivní vymezení opatření obecné povahy jako aktu s konkrétně určeným předmětem regulace a s obecně vymezeným okruhem adresátů. V současném chápání jde tedy o správní akt smíšený, který (materiálně) zahrnuje jak prvek individuálního, tak normativního aktu (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2011, čj. 8 Ao 7/2010-65, č. 2321/2011 Sb. NSS). Již z pozitivní definice opatření obecné povahy, která je uvedena v předcházejícím odstavci, je zjevné, že se o ně v případě opatření odpůrce jednat nemůže. V případě opatření odpůrce totiž není splněna podmínka konkrétnosti (určitosti věci - předmětu regulace), protože toto opatření se týká neurčitého počtu případů určitého druhu (všech vstupů příslušníků vyjmenovaných profesních skupin) do budovy soudu.*“¹¹
26. **Napadené akty, které dopadají na širokou množinu aktivit a jednání velkého okruhu adresátů na území celé České republiky, jsou přitom na první pohled výrazně obecnější a abstraktnější než Nejvyšším správním soudem posuzované opatření, které se týkalo pouze specifické otázky vstupů omezeného okruhu osob do budovy jediného soudu. Ani toto výrazně konkrétnější opatření nicméně nebylo ve svém předmětu dle Nejvyššího správního soudu natolik konkrétní, aby mohlo představovat opatření obecné povahy přezkoumatelné ve správním soudnictví. Tím spíše takovými opatřeními obecné povahy nemohou být napadené akty.**

¹⁰ Tuto abstraktnost a obecnost, která je u právních předpisů každopádně žádoucí, přitom nelze zaměňovat s nesrozumitelností, jak se o to účelově snaží navrhovatel. Ten by si přitom coby právník měl být vědom, že veškeré akty, a právní předpisy zvláště, vyžadují při své aplikaci náležitou interpretaci, zatímco takovou potřebu interpretace jim nelze klást k tíži.

¹¹ Odst. 17–18 cit. rozsudku, zvýraznění přidáno.

Ad c)

Napadené akty nepodléhají přezkumu soudů ve správním soudnictví

27. Napadené akty tedy představují právní předpisy *sui generis* coby výsledek specializované exekutivní normotvorby přepokládané ústavním pořádkem České republiky. Proto i chybí pravomoc správních soudů napadené akty přezkoumat, jelikož ty nelze podřadit pod žádnou ze skutkových podstat předvídaných § 4 s. ř. s. Tzv. jiné právní předpisy, jimiž jsou i napadené akty, může v současnosti přezkoumat jak z hlediska jejich ústavnosti, tak i z hlediska jejich zákonnosti jedině Ústavní soud, a to na základě kvalifikovaného návrhu dle zejména § 64 odst. 2 zákona o Ústavním soudu (tj. nikoliv na základě návrhu fyzické či právnické osoby). Zákon by sice případně mohl přenést část této pravomoci na Nejvyšší správní soud (srov. čl. 87 odst. 3 písm. a) Ústavy), takový fakultativní zákon však nebyl dosud přijat. To dále dokládá nedostatek pravomoci správních soudů (a krajských soudů zvláště) v této věci (srov. i § 6 s. ř. s.). Ostatně Nejvyšší správní soud adekvátně tomu uzavřel, že zjištění o vysoké obecnosti návrhem napadeného opatření, která jej vylučuje z pojmu opatření obecné povahy, „představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení“.¹² Případný návrh na zrušení takového opatření tedy musí správní soudy odmítnout, a tak tomu každopádně musí být i ve zdejších případech.
28. Nedostatek pravomoci správních soudů k abstraktnímu přezkumu napadených aktů nelze zaměňovat s odepřením soudní ochrany. Předně, jak již uvedeno, abstraktní přezkum je možný na úrovni Ústavního soudu. Tato soudní kontrola je úzce provázaná i s kontrolou zákonodárnou, neboť návrh na zrušení jiného právního předpisu, a tedy případně i napadených aktů, může dle § 64 odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu podat skupina (i pouze jen) 25 poslanců nebo 10 senátorů. Nic navíc nebrání tomu, aby takový případný návrh k Ústavnímu soudu iniciovala podnětem ke „svému“ zákonodárci i „soukromá“ fyzická či právnická osoba.
29. Co se individuálních veřejných subjektivních práv týče, ta mohou být dotčena teprve až případnými rozhodnutími či jinými individuálními zásahy správních orgánů vydanými či uskutečněnými na základě napadených aktů coby právních předpisů. Napadené akty samotné do nich ve smyslu zejména § 2 s. ř. s. zasáhnout nemohou. Odpůrce přitom nezpochybňuje, že fyzické a právnické osoby se případně mohou proti takovým rozhodnutím či jiným individuálním zásahům jednotlivě bránit ve správním soudnictví (a to případně i pro údajnou nezákonnost některého z mimořádných opatření odpůrce, které má či bude mít stejně jako již zrušené napadené akty povahu jiného právního předpisu) a že v takovém řízení pak nelze vyloučit ani iniciaci incidenčního přezkumu příslušného mimořádného opatření před Ústavním soudem.
30. Toto ústavní a zákonné rozdělení pravomocí nelze ovšem obcházet takovým nepřipustně extenzivním výkladem pojmu opatření obecné povahy, k jakému směřuje návrh. Správní soudy si na sebe jednoduše nemohou takto ani jiným způsobem atrahovat pravomoc rušit právní předpisy – takový postup by byl nejen nezákonný, ale též neústavní. Výše uvedeným způsobem jsou jednotlivá subjektivní práva, k nimž se napadené akty vztahují, dostatečně chráněna, a věcné projednání návrhu tedy nelze připustit ani s poukazem na údajné riziko nedostatku soudní ochrany.

¹² Srov. v odst. 25 výše citovaného rozsudku č. 3995/2020 Sb. NSS.

Dílčí shrnutí II. části – návrh je nepřipustný

31. **Nejdůležitější z bodů uvedených shora lze tedy shrnout tak, že návrh nesplňuje podmínky stanovené zejména v § 2, § 4, § 6 a § 101a s. ř. s. k tomu, aby byl nadepsaným soudem projednán. Předně, všechny napadené akty byly zrušeny, resp. zanikly. Navrhovatel tak nemůže být těmito akty na svých právech žádným způsobem zkrácen ani dotčen, a nelze se domáhat jejich zrušení v nadepsaném řízení. Příslušná právní úprava ostatně ani neumožňuje vydávat ohledně zrušených napadených aktů deklaratorní rozhodnutí. Neodmítnutí návrhu za této situace by tak odporovalo mj. pravomocnému usnesení nadepsaného soudu ze dne 30. 3. 2020, č. j. 15 A 31/2020-59. Nadto, žádný z napadených aktů každopádně nemá povahu opatření obecné povahy. Napadené akty jsou normativními akty (právními předpisy) *sui generis*. Přezkum napadených aktů ve správním soudnictví je tedy z povahy věci vyloučen.**
32. **Odpůrce proto navrhuje, aby nadepsaný soud odmítl návrh pro jeho nepřipustnost podle § 46 odst. 1 s. ř. s.**

III.

Návrh je nedůvodný

33. I kdyby byl návrh přípustný a nadepsaný správní soud by byl příslušný k rozhodnutí ve věci (což však s ohledem na důvody uvedené v II. části tohoto vyjádření není), bylo by nutné návrh zamítnout. Ten totiž není důvodný. Při vydání napadených aktů byly dodrženy všechny právními předpisy stanovené požadavky. K tomu se odpůrce základním způsobem vyjadřuje v této III. části svého vyjádření. Jak přitom shora uvedeno, odpůrce je přesvědčen, že k věcnému posuzování návrhu by nemělo vůbec dojít, jelikož návrh musí být každopádně odmítnut. Proto odpůrce níže předkládá pouze své základní věcné argumenty. Ty je spolu s důkazy připraven doplnit, pokud soud nařídí k projednání věci ústní jednání, jak odpůrce požaduje pro případ, že nedojde k odmítnutí návrhu pro nepřipustnost.

A. Odpůrce vždy disponoval pravomocí k vydání napadených aktů

34. Jak již odpůrce podrobně doložil zejména v části II. b) tohoto vyjádření, odpůrce disponuje pro případy nadregionální epidemie (či dokonce pandemie, jakou je COVID-19) pravomocemi k vydání normativních aktů s formou a obsahem, které odpovídají napadeným aktům (dle zejména § 69 odst. 1 a dalších ustanovení ZOVZ). Navrhovatel ostatně přinejmenším v materiální rovině existenci takové pravomoci ve svém návrhu připouští. Existenci této pravomoci připouští i důvodová zpráva ke krizovému zákonu č. 240/2000 Sb., kde se mj. uvádí, že problematika mimořádných událostí je řešena některými jinými právními předpisy, a že příslušnou mimořádnou událost lze řešit i tímto standardním způsobem.¹³ Napadené akty tedy obecně netrpí nedostatkem pravomoci odpůrce k jejich vydání.

¹³ Srov. také důvodovou zprávu k § 69 ZOVZ: „... v tomto ustanovení jsou řešena opatření používaná výjimečně v případě epidemických výskytů, tj. v případě rozsáhlejších výskytů.“ a také komentář k § 69 odst. 1 ZOVZ v KRÝSA, I. a KRÝSOVÁ, Z. Zákon o ochraně veřejného zdraví: Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016: „Vymezuje se přehled mimořádných opatření, která je oprávněn nařídít příslušný orgán ochrany veřejného zdraví při vzniklé epidemii nebo při nebezpečí jejího vzniku. Na rozdíl od protiepidemických opatření přijímaných postupem podle § 67 se zde jedná o situaci, která se již netýká ojedinělého onemocnění, ale situaci, která představuje větší nahromadění výskytů onemocnění v časových a místních souvislostech. Pandemie je závažný druh epidemie, obvykle představuje závažnou celosvětovou událost. Dochází při ní k velmi rychlému rozšíření onemocnění do různých částí světa. Pandemie je spojená s vysokou nemocností, nadměrnou úmrtností a narušením sociálního a ekonomického systému.“

35. Tato pravomoc přitom není odpůrci odebrána ani v případě, že je kvůli příslušné epidemii vyhlášen nouzový stav tak, jako tomu bylo a je za stávající zcela mimořádné situace. Takový případný závěr se nepodává z žádného právního předpisu a nelze jej dovodit ani výkladem. Dle odpůrce přitom nemohou obstát tvrzení, že takové „odejmutí“ pravomoci by mělo být dáno údajnou specialitou krizového zákona č. 240/2000 Sb. a tam upravené pravomoci vlády k přijímání krizových opatření vůči zákonu o ochraně veřejného zdraví a pravomoci odpůrce k přijímání mimořádných opatření na jeho základě. Odpůrce je přesvědčen, že tyto pravomoci mohou bez problémů existovat vedle sebe. Ostatně odborná literatura pro obdobné případy výslovně předpokládá, že ústřední správní úřady mohou vykonávat svou normotvorbu paralelně s vládou, pokud vláda sama nepřistoupila k vydání příslušného právního předpisu: „*Lze usuzovat, že vláda si bez výslovného zákonného zmocnění nesmí aťhovat pravomoc zákonem vyhrazenou ministerstvu (právní předpis podle čl. 79 odst. 3 Úst). Je-li však k vydání "prováděcího právního předpisu" zákonem zmocněna vláda i ministerstvo, zůstává ministerstvu k úpravě jen to, co vláda již sama neupravila (obsahová koordinace je vnitřní věcí vlády).*“¹⁴
36. Navíc za předpokladu, že by v této souvislosti měly hrát roli vztahy obecnosti a speciality (*quod non*), měla by úprava mimořádných opatření dle zákona o ochraně veřejného zdraví naopak představovat speciální úpravu k úpravě krizových opatření dle krizového zákona. Zákon o ochraně veřejného zdraví se totiž výslovně zabývá specifickými okolnostmi epidemie a mimořádných opatření přijímaných kvůli epidemii.¹⁵ Nouzový stav dle krizového zákona lze naproti tomu obecně vyhlásit a krizová opatření v jeho rámci přijímat v případě jakýchkoliv „*živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost*“.¹⁶ Ostatně o případné specialitě zákona o ochraně veřejného zdraví svědčí i obecně vyšší výše sankcí za jeho nedodržování ve srovnání s krizovým zákonem (ZOVZ navíc nabyl platnosti až po krizovém zákoně, a účinnosti dokonce dlouho po účinnosti zákona o bezpečnosti České republiky). Neobstojí současně ani argument, že mimořádná opatření pro epidemie dle zákona o ochraně veřejného zdraví jsou určena pouze pro „běžnou“ situaci, zatímco nouzový stav je oproti takovému běžnému stavu svou závažností kvalifikován, a tedy speciální. Dle odpůrce totiž celostátní pandemie, které si žádají přijímání celostátních opatření (bez ohledu na jejich zákonný podklad), z povahy věci nemohou být „běžné“, ale jsou vždy mimořádné.¹⁷ Nouzový stav dle zákona o bezpečnosti ČR a krizového zákona přitom není specifický tím, že by Ministerstvu zdravotnictví odejímal jeho pravomoci dle zákona o ochraně veřejného zdraví a svěřoval je výlučně vládě, ale tím, že umožňuje přijímání i dalších krizových opatření, která by dle zákona o ochraně veřejného zdraví nebyla možná (zatímco zachovává oprávnění Ministerstva zdravotnictví dle ZOVZ v takové míře, v jaké nebyla případně vyčerpána vládou – srov. též shora).
37. Odpůrce v této souvislosti nepopírá, že vláda za stávající situace původně přijímala některá opatření obdobná napadeným aktům formou svých krizových opatření dle krizového zákona (k čemuž byla zajisté oprávněna na základě zákona o bezpečnosti České republiky a krizového zákona). V případě napadených aktů nicméně orgány krizového řízení zvolily po dalším vyhodnocení dlouhodobější strategie boje s koronavirem SARS-CoV-2, které přihlédlo

¹⁴ SLÁDEČEK, V. a kol. Ústava České republiky: Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 742.

¹⁵ Viz i důvodovou zprávu a komentář k zákonu o ochraně veřejného zdraví citované shora.

¹⁶ Čl. 5 odst. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v platném znění.

¹⁷ Srov. i shora citovanou důvodovou zprávu k § 69 ZOVZ.

k rozvíjejícím se odborným poznatkům o tomto riziku (srov. též níže), formu právních předpisů při epidemii dle zákona o ochraně veřejného zdraví. Jak již uvedeno, za předpokladu, že tak nedochází ke konfliktu s trvajícím krizovým opatřením vlády, což nedocházelo a nedochází,¹⁸ je takový postup právně možný a přípustný a odpůrce k němu má adekvátní pravomoc a příslušnost. Přitom mj. právě proto, aby byly vyloučeny případné konflikty mezi krizovými opatřeními vlády a mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví, a též aby mimořádná opatření zapadala do celkové strategie České republiky v boji s probíhající pandemií, vláda napadené akty odpůrce aktivně projednávala a brala je na vědomí svými usneseními.

38. Ve vztahu k relativně častým změnám a nahrazování přijímaných mimořádných opatření odpůrce uvádí, že ty jsou dány extrémně dynamickou situací spojenou s probíhající epidemií. Jsou tak zároveň jedním z předpokladů níže doložené přiměřenosti napadených aktů, neboť umožňují pružné přizpůsobování přijatých opatření a omezování jejich rozsahu jednak se zřetelem k vývoji epidemiologické situace a odborných poznatků o ní, jednak i s přihlédnutím k vyvíjejícím se požadavkům národního hospodářství a zájmům dalších dotčených subjektů. Takové změny tedy každopádně nemají sloužit k omezování soudního přezkumu přijímaných mimořádných opatření, když ostatně odpůrce dosud vycházel, a i nadále vychází z předpokladu, že jím přijímaná mimořádná opatření vůbec nepodléhají obecnému přezkumu ve správním soudnictví (soudně přezkoumatelná mohou být případně Ústavním soudem).
39. Obdobně nepřípadné jsou i domněnky, že by snad použití mimořádných opatření dle zákona o ochraně veřejného zdraví mělo předcházet údajným nárokům na náhradu škody dle § 36 krizového zákona. Účelem aplikace zákona o ochraně veřejného zdraví je optimalizace použití dostupných právních nástrojů tak, aby epidemie COVID-19 byla co nejefektivněji vyřešena a mohla být adekvátně řešena případně i po skončení nouzového stavu. K případným veřejným vyjádřením v tom směru, že se tak současně může předejít i možným rizikům pramenícím z § 36 krizového zákona, se odpůrce přitom nemůže vyjadřovat, jelikož není jejich původcem – ty tak mj. i z tohoto důvodu nemohou být rozhodující pro případný přezkum odpůrcem přijímaných mimořádných opatření.
40. Odpůrce je tedy přesvědčen, že z hlediska svých pravomocí i příslušnosti postupoval při vydání napadených aktů v souladu s právními předpisy. Ty tedy nejsou nezákonné pro nedostatek pravomoci.

B. Napadené akty nejsou nezákonné z důvodu nedostatečného odůvodnění

41. Přisvědčit nelze ani tvrzením ohledně údajných nedostatků odůvodnění napadených aktů. Tyto akty totiž vůbec nemusely být odůvodněny, jelikož se jedná o právní předpisy. I kdyby se nicméně o právní předpisy nejednalo (což se jedná), jejich odůvodnění bylo každopádně dostatečné. Těmto otázkám se odpůrce v podrobnostech věnuje v následujících odstavcích.
42. *Zaprvé*, jak odpůrce podrobně doložil v II. části tohoto vyjádření, napadené akty nejsou opatřeními obecné povahy (ani individuálními správními akty) přezkoumatelnými ve správním soudnictví. Napadené akty vyhlášené v souvislosti probíhající epidemií jsou naopak právními předpisy (normativními právními akty) *sui generis*. **Coby právní předpisy nicméně nemusí být napadené akty odůvodněny. Žádný právní předpis nestanoví, že by**

¹⁸ Napadené akty ostatně de iure ani neprodlužovaly předchozí krizová opatření vlády, ale byly přijímány samostatně pro období, kdy případně obdobná omezení uložená krizovými opatřeními vlády již každopádně nebyla účinná.

napadené akty, resp. jakékoliv obdobné právní předpisy, musely být odůvodněny at' již dle správního řádu, nebo jinak.

43. *Zadruhé*, i kdyby napadené akty hypoteticky nebyly právními předpisy, ale opatřeními obecné povahy (což nejsou), otázka rozsahu jejich odůvodňování by musela být posuzována ve světle druhé věty § 94a odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví, dle které se „epidemické“ opatření obecné povahy na základě tohoto zákona vydává „*bez řízení o návrhu opatření obecné povahy*“. S ohledem na potřebu urgentního řešení, které epidemické situace vyžadují, tedy není třeba před vydáním příslušných opatření obecné povahy shromažďovat podklady ani vést spis, a není ani vyžadováno předchozí uveřejnění návrhu opatření obecné povahy k připomínkám a námitkám dotčených osob ve smyslu § 172 správního řádu.¹⁹ Z toho se dále též podává, že odůvodnění příslušného opatření obecné povahy může být každopádně maximálně stručné, přičemž odpůrce má za to, že ve skutečnosti zákon nevyžaduje odůvodnění vůbec žádné. Bez vedení řízení totiž jednoduše není možné v takto naléhavé situaci shromáždit podklady a informace, které by náležité zpracování odůvodnění umožňovaly.
44. Nutno též zdůraznit, že požadavek na odůvodnění napadených aktů tak, jak by si to snad představoval navrhovatel dle svého návrhu, je nerealizovatelný. Pokud by měl odpůrce například ve vztahu ke každé jednotlivé profesi (kterých jsou tisíce) odůvodňovat, z jakých důvodů zakázal její činnost a z jakých důvodů nezakázal činnost jiné profese, neměl by prostor pro činění nezbytných kroků směřujících ke zpomalení postupu pandemie na území ČR pro samé odůvodňování jednotlivých opatření. Totéž lze říci i o případném rozsáhlém popisování v každém jednotlivém opatření, jak se v jednotlivých dnech vyvíjí extrémně dynamická situace spojená s COVID-19 a související nové odborné poznatky. V nynější krizové situaci je totiž nezbytné pod časovým tlakem a bez úplné znalosti všech detailů (zejména bez konkrétní znalosti o přesném stavu rozšíření viru v populaci, bez znalosti konkrétní patogenity jednotlivých druhů koronaviru SARS-CoV-2, bez znalosti konkrétních mechanismů přenosu viru a jeho slabin) činit kroky vedoucí ke zpomalení šíření viru SARS-CoV-2 v populaci a záchraně životů osob v ČR. Před vydáním jednotlivých krizových opatření naopak není možné na rozdíl od standardního správního řízení shromáždit úplné a zcela objektivizované podklady (a to rovněž proto, že se poznatky o viru SARS-CoV-2 dynamicky vyvíjejí).
45. Ve světle shora uvedeného bylo tedy poskytnuté odůvodnění napadených aktů každopádně dostatečné (a dle odpůrce dokonce přesahující požadavky příslušné právní úpravy, když odůvodnění fakticky není pro tyto případy vyžadováno). Z odůvodnění napadených aktů je jasné, z jakých skutečností a jakých úvah odpůrce při jejich vydání vycházel. Detailní důvody pro vydání napadených aktů, jakož i jejich vývoj v čase, jsou nadto veřejnosti kontinuálně sdělovány na pravidelných tiskových konferencích vládních činitelů, které se věnují i rozsahu přijímaných opatření (včetně napadených aktů) a důvodům pro jejich průběžné úpravy. Záznamy z těchto tiskových konferencí a související tiskové zprávy jsou trvale veřejně dostupné zejména na stránkách www.mzcr.cz a www.vlada.cz.²⁰ I takto je tedy maximálně

¹⁹ Srov. i z důvodové zprávy k zákonu č. 267/2015 Sb., jímž byla diskutovaná právní úprava § 94a odst. 2 zavedena: „S ohledem na povahu shora uvedených opatření se navrhuje specifický postup při vydání uvedených opatření obecné povahy. Tato specifická úprava umožní co nejrychlejší reakci v závažných případech ohrožení zdraví lidí.“

²⁰ Srov. v souvislosti s napadenými akty zejména, nad rámec dalších (i novějších) dokumentů na příslušných stránkách, zejména (i) přepis tiskové konference vlády (ze dne 12. 3. 2020) konané v návaznosti na schválení nouzového stavu, dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady--12--brezna-2020-180249/> [cit. 10. 4. 2020], (ii) přepis tiskové konference vlády (ze dne 14. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-k-rozhodnuti-vlady-o-uzavreni->

naplňován veřejný zájem na dostupnosti informací k probíhající epidemii a k opatřením přijímaným v souvislosti s ní.

46. Dostatečnost odůvodnění napadených aktů ostatně dokládá i obsah předmětného návrhu na zrušení napadených aktů. Z něj se podává, že navrhovatel neměl problém s formulací svých věcných námitek proti napadeným aktům (odhlížeje nyní od nesprávnosti a účelovosti takových námitek). O nepřezkoumatelnosti napadených aktů tedy nemůže být řeč.

C. Napadené akty jsou přiměřené

47. V návrhu se dále namítá údajná nepřiměřenost napadených aktů, resp. příkazů a omezení, která ukládají. Na jiných místech návrh nicméně připouští, že obdobná opatření, jaká byla přijata dle napadených aktů, jsou ve skutečnosti potřebná, jen by dle návrhu měla být přijata jinak než formou napadených aktů. Argumentace v návrhu je tedy vnitřně nelogická a nelze se ubránit dojmu, že argumenty o údajné nepřiměřenosti přijatých opatření jsou pouze účelové s cílem „zakrýt“ přepjatý formalismus, který je tomuto nepřijatelnému a nedůvodnému návrhu vlastní. Tak či onak, příslušné námítky jsou v každém případě nedůvodné, jak odpůrce v základních bodech dokládá níže.
48. Předně je třeba zdůraznit, že opatření dle napadených aktů byla a jsou nezbytná ke zpomalení rozšíření nemoci COVID-19 a byla a jsou přiměřená vzhledem k bezprostředně hrozícímu explozivnímu rozšíření nemoci COVID-19. **Cílem všech opatření přijatých odpůrcem a dalšími orgány krizového řízení bylo a je zploštit křivku počtu osob nakažených koronavirem SARS-CoV-2, který způsobuje respirační onemocnění COVID-19, v ČR, a tím předejít přetížení až zhroutení zdravotního systému tak, jak k tomu došlo v zemích, v nichž nebyla včas přijata odpovídající opatření (tj. ve Wu-chanu, v Itálii a jak k tomu zřejmě v poslední době dochází ve Španělsku, Francii, Velké Británii nebo**

[vsech-obchodu-krome-prodejen-potravin--lekaren--drogerii--cerpacich-panic-a-dalsich--14--brezna-2020-180333/](https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady-15--brezna-2020-180361/) [cit. 10. 4. 2020], (iii) přepis tiskové konference vlády (z noci z 15. 3. 2020 na 16. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady-15--brezna-2020-180361/> [cit. 10. 4. 2020], (iv) přepis tiskové konference vlády (ze dne 16. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-jednani-vlady--16--brezna-2020-180384/> [cit. 10. 4. 2020], (v) přepis tiskové konference vlády (ze dne 17. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady--17--brezna-2020-180412/> [cit. 10. 4. 2020], (vi) přepis tiskové konference vlády (ze dne 18. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady--18--brezna-2020-180440/> [cit. 10. 4. 2020], (vii) přepis tiskové konference vlády (ze dne 19. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady--19--brezna-2020-180472/> [cit. 10. 4. 2020], (viii) přepis tiskové konference vlády (ze dne 23. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-jednani-vlady--23--brezna-2020-180575/> [cit. 10. 4. 2020], a (ix) související aktualitu vlády z téhož dne označenou „Vláda souhlasila s prodloužením omezení pohybu na veřejnosti až do 1. dubna, schválila také další kroky na podporu zaměstnavatelů“, dostupnou z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-rozhodla-o-prodlouzeni-omezeni-pohybu-na-verejnosti-az-do-1--dubna--schvalila-take-dalsi-kroky-na-podporu-zamestnavatelu-180577/> [cit. 10. 4. 2020], (x) přepis tiskové konference vlády (ze dne 26. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-mimoradnem-jednani-vlady--26--brezna-2020-180630/> [cit. 10. 4. 2020],] jakož i (xi) přepis tiskové konference vlády (ze dne 30. 3. 2020), dostupný z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-jednani-vlady--30--brezna-2020-180704/> [cit. 10. 4. 2020], a (xii) související aktualitu vlády z téhož dne označenou „Omezení pohybu i maloobchodního prodeje a služeb je prodlouženo do 11. dubna, spouští se projekt chytré karantény“, dostupnou z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/omezeni-pohybu-i-maloobchodniho-prodeje-a-sluzeb-je-prodlouzeno-do-11--dubna--spusti-se-projekt-chytre-karanteny-180712/> [cit. 10. 4. 2020]. Všechny tyto dokumenty jsou přiloženy k tomuto podání – srov. přílohy č. 1 až 12.

některých částech USA, zejména New Yorku).²¹ Zploštění křivky počtu osob nakažených koronavirem SARS-CoV-2 má za cíl při současném stavu poznání docílit tří zcela zásadních pozitivních efektů:

- a) Zabránit přeplnění kapacity nemocnic. To má umožnit jak zachování nezbytné zdravotní péče ve vztahu k pacientům, kteří nejsou nakaženi koronavirem SARS-CoV-2, tak ve vztahu k pacientům s onemocněním COVID-19, kteří potřebují hospitalizaci.²² Cílem je zachovat smrtnost, tak jak se to v České republice zatím daří, v rozsahu cca 2%,²³ aniž by došlo k jejímu nárůstu na 10 a více procent, jako tomu je v současnosti zejména ve Francii, Nizozemsku, Španělsku, Itálii nebo Velké Británii.²⁴ Závažný stav vyžadující hospitalizaci se přitom dle Státního zdravotního ústavu, vycházejícího z dat a analýz Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí, může objevit u více než 30 % infikovaných, z toho v širším průměru více než dvě procenta infikovaných připadá na pacienty v kritickém stavu.²⁵ Nekontrolované šíření epidemie přitom může zasáhnout až vyšší desítky procent populace.²⁶
- b) Zabránit explozivnímu rozšíření onemocnění COVID-19, při němž by ve zvýšené míře docházelo (a) k šíření agresivnějších typů koronaviru SARS-CoV-2²⁷ a (b) k vyšším

²¹ K počtu případů a úmrtí, které toto v současnosti naznačují, srov. např. World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200410-sitrep-81-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 13) a další předcházející a navazující situační zprávy Světové zdravotnické organizace uveřejňované na <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports> [cit. 11. 4. 2020].

²² Viz např. článek profesorů působících na Klinice infekčních nemocí 3. Lékařské fakulty UK Nemocnice Na Bulovce Machala, L. a Beneš, J. Dodržujte karanténu a zachovejte klid. Lékaři z Bulovky vysvětlují, jak bojovat s koronavirem. *iRozhlas*, 18. 3. 2020, dostupné online z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-rady-navod-nemocnice-bulovka-lekari_2003181327_cib [cit. 11. 4. 2020]: „Při zahlcení zdravotnického systému velkým množstvím pacientů s COVID-19 se může stát, že nebude kapacita na standardní zdravotní péči, protože lidé ani v průběhu pandemie nepřestanou stonat na běžná onemocnění všeho druhu (úrazy, náhlá chirurgická onemocnění, infarkty, apod.).“ (text přiložen coby příloha č. 14). Srov. také Státní zdravotní ústav. Onemocnění vyvolané novým koronavirem (COVID-19) v zemích EU/EAA a ve Velké Británii – osmá aktualizace rychlého hodnocení rizik (RRA) ECDC (8. 4. 2020). Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/onemocneni-vyvolane-novym-koronavirem-covid-19-v-zemich-eu> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 15).

²³ Srov. např. World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200410-sitrep-81-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 13).

²⁴ *Ibid.* (příloha č. 13).

²⁵ Srov. Státní zdravotní ústav. Onemocnění vyvolané novým koronavirem (COVID-19) v zemích EU/EAA a ve Velké Británii – osmá aktualizace rychlého hodnocení rizik (RRA) ECDC (8. 4. 2020). Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/onemocneni-vyvolane-novym-koronavirem-covid-19-v-zemich-eu> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 15), zejména na str. 1 a 3. Data z více zasažených oblastí nicméně naznačují, že kritický stav může mít tendenci se rozvíjet přinejmenším až u 6–7 % nakažených – srov. krom dostupných údajů o smrtnosti též Státní zdravotní ústav. Chřipka versus koronavirus - podobnosti a zásadní rozdíly, situace k 18.3.2020. Dostupné online z <http://www.szu.cz/tema/prevence/chripka-versus-koronavirus-podobnosti-a-zasadni-rozdily-k-18> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 35).

²⁶ *Ibid.* (příloha č. 15), str. 4 a 8: „Současné odhady reprodukčního čísla udávají hodnotu R_0 3,28 (medián 2,79). Odhady R_0 z Itálie jsou podobné, 2,76-3,25. Zavedená opatření vedou k snížení R_0 . [...] Dokud není incidence infekce v daném prostředí snížena na velmi nízkou úroveň, bude pokračovat šíření nákazy, dokud nebude dosaženo prahu ochrany obyvatelstva. Pro základní reprodukční číslo R_0 3, je tato prahová hodnota 67 %.“

²⁷ Viz Machala, L. a Beneš, J. Dodržujte karanténu a zachovejte klid. Lékaři z Bulovky vysvětlují, jak bojovat s koronavirem. *iRozhlas*, 18. 3. 2020, dostupné online z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-rady->

koncentracím koronaviru SARS-CoV-2 v těle. Vyšší koncentrace koronaviru SARS-CoV-2 v těle a přítomnost jeho agresivnějších typů přitom při zohlednění současných vědeckých poznatků vede k většímu rozsahu zdravotních komplikací nakažených osob a k vyšší smrtelnosti.²⁸

- c) Snižít smrtelnost a četnost těžkých průběhů infekce, protože postupem doby budou vzrůstat znalosti o chování koronaviru SARS-CoV-2 a o metodách léčby infekce a zmírnění jejích následků. Nakonec by mělo dojít k vyvinutí léků nebo vakcín. Je přitom obecně známo, že již nyní dochází k experimentálním pokusům léčby různými typy antivirotik (např. remdesivir nebo hydroxychlorochin), a že v některých případech taková léčba vykazuje určité výsledky.²⁹

49. Pokud by nebyla realizována žádná mimořádná opatření, nelze s ohledem na shora uvedené skutečnosti důvodně vyloučit, že by celkový počet nakažených v ČR mohl dosáhnout milionů osob, přičemž u statisíců osob by nemoc mohla vyžadovat hospitalizaci (kdy nezanedbatelný počet hospitalizovaných může dle stávajících poznatků vyžadovat náročnou intenzivní péči). Za oběť nákaze by tak mohly padnout desítky tisíc osob. Takové počty by zdravotnický systém ČR (a ostatně ani zdravotnický systém žádného jiného státu) nezvládl, a to i vzhledem ke skutečnosti, že v České republice je v tuto chvíli dle dostupné evidence odpůrce celkově cca 4.480 lůžek intenzivní péče pro dospělé pacienty (ARO a JIP dohromady), zatímco počty ventilátorů pro dospělé dosahují cca 2.080 kusů, z kterýchžto kapacit je navíc podstatná část obsazená pacienty s jinými onemocněními, a pro koronavirové pacienty jich tak lze vyčlenit pouze část. Při překročení dostupného počtu lůžek intenzivní péče a plicních ventilátorů by se začal dramaticky zvyšovat počet obětí, který by v případě explozivního šíření infekce i při značně konzervativních odhadech mohl dosáhnout řádu stovek tisíc obyvatel ČR, přičemž by se nejednalo pouze o seniory. Pro srovnání odpůrce uvádí, že celkový počet zemřelých obyvatel ČR (ať již z důvodu přirozené smrti, úrazu či nemoci) dosahuje dlouhodobě kolem 112 tisíc ročně.³⁰
50. Odpůrce zdůrazňuje, že jen v Itálii (kde byla odpovídající opatření učiněna jen v řádu dnů či několika málo týdnů později než v ČR – počítáno od začátku rozšiřování viru) umírají v době přípravy tohoto vyjádření, resp. v nedávné době před tím stovky lidí denně (v některých dnech to bylo i více než 800, či dokonce 900) na následky nemoci COVID-19. Denně je

[navod-nemocnice-bulovka-lekari_2003181327_cib](#) [cit. 11. 4. 2020]: „Jestliže se během explozivně probíhající epidemie vyskytnou různé patogenní varianty viru, pak se ve výhodě ocitají ty nejagresivnější, které se nejrychleji množí. Agresivní klony virů totiž v této situaci vyprodukují více potomstva než ty se standardním chováním. Explozivní průběh epidemie tedy i z tohoto důvodu podporuje závažnější průběh nemoci.“ (text přiložen coby příloha č. 14).

²⁸ *Ibid.* (příloha č. 14): „Dosavadní zkušenosti s koronavirovou infekcí ukazují, že závažnost onemocnění závisí mimo jiné na množství viru, které se dostalo do organismu postiženého člověka. Při explozivním průběhu lze očekávat, že koncentrace viru v místech, kde se hromadí větší množství infikovaných lidí, bude velmi vysoká. Osoby, které se do tohoto prostředí dostanou, budou vystaveny mnohem většímu riziku nejen nákazy samotné, ale i těžkého průběhu“ nebo „Větší riziko [postižení dolních dýchacích cest a plic] nastává zejména v situacích, kdy je infekční dávka velká, například jestliže se nemoc roznese v domově senior, kde všichni onemocní naráz. Těžký průběh nemoci byl popsán i u čínských zdravotníků, kteří sice byli primárně zdraví, ale pracovali až do úplného vyčerpání, a přitom byli vystaveni vysokým dávkám viru“.

²⁹ Srov. Státní zdravotní ústav. Onemocnění vyvolané novým koronavirem (COVID-19) v zemích EU/EAA a ve Velké Británii – osmá aktualizace rychlého hodnocení rizik (RRA) ECDC (8. 4. 2020). Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/onemocneni-vyvolane-novym-koronavirem-covid-19-v-zemich-eu> [cit. 11. 4. 2020] (příloženo coby příloha č. 15), str. 6–7.

³⁰ Český statistický úřad: Pohyb obyvatelstva – rok 2019. Dostupné online z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-rok-2019> [cit. 11. 4. 2020] (příloženo coby příloha č. 16).

identifikováno více než 4.000 nových nakažených. Obdobně i ve Španělsku nebo ve Velké Británii se již nákaza šíří nekontrolovaným způsobem a denní počet obětí se pohybuje v úrovni vyšších stovek až téměř tisíce osob. Francie a USA tuto tragickou hranici denního počtu obětí již dokonce přesáhly, a to v USA téměř dvojnásobně.³¹ **Italský premiér označil současnou situaci za největší krizi od druhé světové války.**³² **Z hlediska epidemiologického je patrné, že pokud by v ČR nebyly vyhlášeny napadené akty, došlo by k obdobnému explozivnímu rozšíření viru a obdobně vysokým ztrátám na životech i v ČR.** Odpůrce považuje za neuvěřitelné, když se při vědomí těchto tragických dopadů pandemie v návrhu tvrdí, že omezení pohybu a uzavření zbytných maloobchodních prodejen a restaurací představuje nepřiměřené a neproporcionální kroky.

51. Obdobná opatření, jaká byla přijata v České republice a jaká jsou napadána v tomto řízení, byla a jsou postupně přijímána i vládami jiných států. Je nutné zdůraznit, že **některé země z počátku zvolily méně přísné kroky a opatření. Postupem času se ovšem ukázalo, že taková méně přísná opatření prakticky téměř nikde nefungují. Tyto vlády postupně zpříšňovaly a neustále zpříšňují svá opatření. Ukazuje se však, že dopad na obyvatelstvo je v takových případech horší než okamžité zavedení relativně přísnějších opatření, ke kterému došlo v ČR.** Nejenže totiž počáteční mírnější přístup vede k explozivnímu rozšíření nemoci COVID-19 (viz příklady Nizozemska, Španělska, Itálie, Velká Británie a USA) a ke ztrátám na životech prozatím v řádu tisíců až desetitisíců v jednotlivých zemích, ale nakonec vede ke stejně přísným, či ještě přísnějším opatřením, než zvolil odpůrce a další orgány krizového řízení v ČR.³³

³¹ Ke všem údajům uvedeným v tomto odst. 50 srov. zejména situační zprávy WHO uveřejňované na <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports> [cit. 11. 4. 2020] a z nich předně (i) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200410-sitrep-81-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 13), (ii) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 80: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 9 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200409-sitrep-80-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 17) a (iii) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 68: Data as reported by national authorities by 10:00 CET 28 March 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200328-sitrep-68-covid-19.pdf> [cit. 13. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 18).

³² “Coronavirus is the most severe crisis since World War II, says Italian Prime Minister“ (CNN, 21. 3. 2020, <https://edition.cnn.com/world/live-news/coronavirus-outbreak-03-21-20-intl-hnk/index.html>, cit. 11. 4. 2020, přiloženo coby příloha č. 19)

³³ Srov. zejména oznámení vlády Velké Británie ze dne 23. 3. 2020 označené „Full guidance on staying at home and away from others“ a dostupné z [https://www.gov.uk/government/publications/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others](https://www.gov.uk/government/publications/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others) [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 20), které dokládá, jak razantní opatření (téměř úplný zákaz vycházení se zákazem veřejných setkání více než dvou osob) musela nakonec zavést Velká Británie, která se obdobným opatřením původně poměrně dlouho bránila (a kumulativně tak posléze zaznamenává více než 65 tis. nakažených a téměř 8 tisíc mrtvých – viz zejména situační zprávy Světové zdravotnické organizace přiložené jako přílohy č. 13 a 17). K razantním opatřením přistoupilo též dříve poměrně značně benevolentní Německo, a to se zjištěním, že méně omezující cílená karanténní opatření založená na zodpovědnosti jednotlivých občanů nefungují (zatímco původně benevolentní přístup vedl v Německu k nákaze dle dat dostupných v době přípravy tohoto vyjádření zatím více než 110 tisíc osob a zatím k více než 2.300 zemřelým, jak též dokládají situační zprávy WHO) – srov. např. „Německo zakáže setkávání více než dvou lidí“ (Novinky.cz, 22. 3. 2020, <https://www.novinky.cz/zahranicni/koronavirus/clanek/nemecko-zakaze-setkavani-vice-nez-dvou-lidi-40317619>, cit. 11. 4. 2020, přiloženo coby příloha č. 21). Obdobně srov. i příklad Nizozemska, jak jej ve spojitosti s explozivním šířením epidemie v této zemi vyplývajícím z výše uvedených situačních zpráv WHO dokládá i oznámení vlády Nizozemska označené „The approach to tackling coronavirus in the Netherlands“ a dostupné z <https://www.government.nl/topics/coronavirus-covid-19/tackling-new-coronavirus-in-the-netherlands> [cit. 12. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 22).

52. Rozdílný přístup jednotlivých vlád je způsoben zejména tím, že o koronaviru SARS-CoV-2, jeho přesných vlastnostech a charakteristikách, jakož i o detailech jeho šíření a přenosu nebyly k datu vyhlášení jednotlivých opatření či dosud nejsou dostatečné informace. Různá opatření vlád jednotlivých zemí jsou činěna v dobré víře a se zohledněním všech dostupných informací. V poslední době prakticky všechny země západní civilizace dotčené šířením onemocnění COVID-19 přistupují ke stejným krokům jako ČR (tj. k vyhlášení nouzového stavu, k omezení pohybu, k omezením maloobchodních prodejmů atd.), i když v detailech se mohou přístupy jednotlivých zemí odlišovat.
53. Míra nejistoty a vyšší míra rizika související s epidemií COVID-19 je způsobena i tím, že se vir postupně vyvíjí a mutuje, což mění jeho vlastnosti. Genetická informace koronavirů je totiž ve srovnání s jinými viry poměrně proměnlivá, což je jedním z důvodů selekcí různých variant viru.³⁴ Zároveň se dynamicky mění rovněž poznatky o koronaviru SARS-CoV-2 a jeho vlastnostech.³⁵
54. **Dostupné empirické údaje nicméně i tak dokládají, že nerestriktivní přístup vede k výrazně závažnějším nepříznivým následkům než přijetí omezení. Nad rámec shora uvedených zemí je typickým příkladem dosud benevolentní Švédsko, které má dle dat dostupných v době přípravy tohoto vyjádření již více než jeden a půlnásobný počet nakažených než Česká republika (s tendencí k výraznému dalšímu růstu tohoto rozdílu), a to při cca sedminásobném (!) počtu úmrtí (zatímco počet obyvatel Švédska a ČR je téměř shodný).**³⁶
55. Ze shora uvedených skutečností vyplývá, že **nelze zcela exaktně provést test proporcionality, jaký indikuje návrh, a objektivně a nepochybně určit a odůvodnit, jaké z různých v úvahu připadajících opatření je objektivně a prokazatelně lepší (proporcionálnější) než druhé.** Takové testy proporcionality na základě úplně zjištěného skutkového stavu a při zohlednění všech odborných posudků je možné činit ve standardním správním řízení, avšak nikoliv v krizových situacích. Při nich je totiž z povahy věci nutné činit rychlá a neodkladná rozhodnutí, která jsou s to zabránit hrozícímu nebezpečí.
56. Odpůrce a další orgány krizového řízení tedy musí mít za stávající pandemie k dispozici dostatečnou míru diskrece jak ve vztahu k volbě jednotlivých opatření, tak k jejich rozsahu. Jen tak totiž mohou být schopni čelit krizovému stavu a flexibilně reagovat na dynamický vývoj šíření viru, chování populace, nové poznatky o viru a na celou řadu dalších skutečností. Nemohou naopak čekat na to, až bude provedena úplná analýza všech v úvahu připadajících

³⁴ Srov. „COVID-19: genetic network analysis provides ‘snapshot’ of pandemic origins“ (University of Cambridge, 9. 4. 2020, dostupné z <https://www.cam.ac.uk/research/news/covid-19-genetic-network-analysis-provides-snapshot-of-pandemic-origins>, cit. 13. 4. 2020, přiloženo coby příloha č. 23).

³⁵ Srov. např. „Koronavirus stále překvapuje vědce svým biologickým chováním“ (ČTK, 10. 4. 2020, dostupné z <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/koronavirus-stale-prekvapuje-vedce-svym-biologickym-chovanim/1878350>, cit. 13. 4. 2020, přiloženo coby příloha č. 24) nebo také Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí. Using face masks in the community (8. 4. 2020). Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-use-face-masks-community.pdf> [cit. 13. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 25).

³⁶ Srov. (i) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200410-sitrep-81-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 13) a (ii) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 80: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 9 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200409-sitrep-80-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 17).

kroků a přesné a podložené vyhodnocení účinků jednotlivých kroků na zdraví a životy osob, na svobodu pohybu, na ekonomické dopady a na celou řadu dalších práv, jak by si snad zřejmě představoval navrhovatel. Pokud by tomu tak bylo, pak by žádná opatření k řešení stávající epidemie nemohla být vydána včas a ve svém důsledku by to nutně vedlo k tomu, že by došlo k nakažení většiny obyvatel ČR a k enormnímu počtu obětí. Zároveň je nutné vzít v úvahu, že různí epidemiologové často mají na určité otázky ohledně chování koronaviru SARS-CoV-2 coby velice nového lidského patogenu různé názory. Neexistuje tedy jediné univerzální měřítko, podle kterého je možné měřit.

57. **I tak nicméně dostupná, zejména mezinárodní, srovnání dokládají, že strategie přijatá v České republice, která se projevila mj. v napadených aktech, byla a je správná a přiměřená (srov. též shora). V zásadě jediné aktivní a veřejnými orgány vymáhaná strategie společenského odstupu totiž vede ke snižování reprodukčního čísla nemoci COVID-19 a k získání kontroly nad jejím šířením, resp. k předejití explozivního šíření. Takové explozivní šíření zaznamenává na rozdíl od České republiky celá řada zemí, a to v čele s těmi, které otálely s přijetím omezení volného pohybu a veřejného setkávání (včetně setkávání v maloobchodě).**
58. **Přitom nejen zdravotníci a epidemiologičtí experti, ale též ekonomové začínají v současnosti uznávat, že poměrně razantní opatření přijatá hned na začátku epidemie mohou České republice umožnit kratší trvání těchto nezbytných opatření, než kdyby byla odkládána (jak by si zřejmě představoval navrhovatel).³⁷ Přijímaná opatření včetně napadených aktů tedy minimalizují nejen zdravotní dopady, ale též dopady ekonomické (ačkoliv to nemusí být na první pohled očividné). Včasné přijetí těchto opatření současně vytvořilo prostor pro přípravu více cílených opatření, která by měla dle stávajících předpokladů umožnit postupné uvolňování současných restrikcí. V čele těchto cílených opatření stojí tzv. *chytrá karanténa*, tj. kombinace širšího testování obyvatelstva s trasováním rizikových kontaktů nakažených, a tedy cílením karanténních opatření nikoliv plošně, ale na konkrétní osoby. Je nicméně mýtem, že taková cílenější opatření bylo možné zavádět dříve – technické, právní, organizační a další překážky to neumožňovaly.³⁸ Úvodními relativně šířeji zaměřenými opatřeními přitom Česká republika získala čas k tomu taková cílená opatření připravit, a to způsobem, který bude efektivní (za explozivního šíření epidemie by se taková opatření již naopak mohla mýjet účinkem). Jak přitom potvrzuje i ředitel Ústavu molekulární a translační medicíny LF ÚP v Olomouci, poměrně příznivá současné pozice, které Česká republika svým proaktivním přístupem dosáhla, je vzorem pro řadu dalších zemí.³⁹**

³⁷ Srov. „Ekonomika ČR může podle analytiků těžit z dřívějšího zavedení opatření“ (ČTK, 10. 4. 2020, dostupné z <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ekonomika-cr-muze-podle-analytiku-tezit-z-drivejsiho-zavedeni-opatreni/1878261>, cit. 11. 4. 2020, text přiložen coby příloha č. 26).

³⁸ Srov. mj. „Prymula: Chytrě půjdeme na karanténu až na konci dubna“ (Seznam Zprávy, 10. 4. 2020, dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prymula-chytre-pujdeme-na-karantenu-az-na-konci-dubna-99245>, cit. 11. 4. 2020, text přiložen coby příloha č. 27).

³⁹ Viz vyjádření doc. MUDr. Mariána Hajdúcha, Ph.D. v „Plošnou karanténou jsme si koupili čas, řekl koordinátor testování“ (Novinky.cz, 10. 4. 2020, dostupné z <https://www.novinky.cz/zahranicni/koronavirus/clanek/chytra-karantena-se-ma-rozjet-do-konce-mesice-40320146>, cit. 11. 4. 2020, text přiložen coby příloha č. 28): „Plošnou karanténou jsme si za nemalou cenu, ale velmi efektivně koupili čas. Opatření byla neuvěřitelně úspěšná, prakticky jsme zastavili šíření viru v populaci. To, jak jsme k epidemii přistoupili v České republice, se stalo vzorem pro mnoho zemí, od kterých jsme se obvykle učili my. Je to neobvyklá situace, měli bychom být na to právem hrdí“.

59. Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem zároveň není možné, aby důvodnost jednotlivých nyní přijímaných opatření včetně napadených aktů přezkoumávaly správní soudy, a to navíc dokonce snad přísným celostním testem proporcionality. S ohledem na shora uvedenou a z pohledu situace naprosto nezbytnou diskreci odpůrce a dalších krizových orgánů při přijímání jednotlivých opatření si totiž ani nelze představit, na základě jakých podkladů by správní soudy tato opatření hodnotily a zda by byly oprávněny je zrušit, kdyby např. uzavřely, že namísto omezení kulturních akcí s počtem diváků vyšším než 100 bylo vhodné omezit kulturní akce s počtem diváků v počtu např. 90 nebo 110. **Možné náhlé uvolnění přijatých opatření popřípadě způsobené jejich zrušením správním soudem, byť případně dočasné, by mohlo mít nedozírné následky a v krajním případě vést až k úplnému zmaření příznivých výsledků, které byly v boji s onemocněním COVID-19 v České republice dosud dosaženy.**
60. Je současně nutné zdůraznit, že všechna opatření jsou odpůrcem činěna (a) na základě všech dostupných (i když omezených) znalostí, které jsou o viru známy v době činění jednotlivých opatření (*best practice*), (b) při vědomí, že tyto znalosti nejsou dostatečné a přesné, a že (c) není možné čekat na to, až bude prokázáno a jednoznačně doloženo, zda je jedno zvažované opatření lepší než jiné (což se ovšem ve vztahu k napadeným aktům již každopádně dostatečně prokázalo; srov. shora). Důležité je to, že při přijímání svých opatření odpůrce preferuje ochranu života a zdraví osob coby nejdůležitějších základních hodnot,⁴⁰ avšak při současné snaze o co nejmenší omezení chodu společnosti. V případě nejasností o šíření či vlastnostech koronaviru se navíc odpůrce a další orgány krizového řízení nespolehají s ohledem na princip náležité opatrnosti na to, že nastane optimističtější varianta (např. že vir nebude postupovat tak rychle nebo že onemocnění nebudou tak závažná a úmrtí tak četná). Takové optimističtější scénáře se ostatně na základě průběžných zkušeností z dalších zemí ukazují jako jednoznačně nereálné. Adekvátnost takového přístupu tak prokazuje i skutečnost, že zatímco původně se udávalo, že smrtnost nemoci COVID-19 činí cca 2–3 %, explozivní rozšíření nemoci COVID-19 v Nizozemsku, Itálii, Španělsku, Velké Británii a Francii vyvolalo smrtnost ve výši kolem 10–14 % případů.⁴¹

⁴⁰ Srov. i z komentáře k čl. 31 Listiny základních práv a svobod v WAGNEROVÁ, E. a kol. Listina základních práv a svobod: komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012: „Ústavní soud připisuje právu na ochranu zdraví značný význam a zdůrazňuje jeho souvislost s právem na život: „Listina v čl. 31 větě první říká, že každý má právo na ochranu zdraví. To vyplývá a souvisí s právem na život (čl. 6 odst. 1 Listiny); spolu náleží mezi absolutní základní hodnoty. Tím subjektem, který je pak odpovědný za zajišťování a naplnění tohoto práva, je stát, a je proto také na něm, aby za tímto účelem přijal adekvátní opatření. Činí tak vytvářením podmínek pro širokou dostupnost lékařské péče počínaje a zlepšováním všech stránek vnějších životních podmínek konče.“ (srov. nálezy Pl. ÚS 11/08 a podobně již dříve nálezy Pl. ÚS 51/06). Z obecného práva na ochranu zdraví plyne obecná povinnost státu chránit zdraví obyvatelstva před negativními zásahy a vlivy. Vyplývá tak z něj celá řada preventivních, hygienických, kontrolních a dalších povinností státu, z nichž některé vypočítává již citovaný čl. 12 MPHSKP. Listina výslovně připouští ochranu zdraví jednotlivce či veřejného zdraví jako faktor potenciálně omezující zákaz nucených prací (čl. 9 odst. 2), vlastnickou svobodu (čl. 11 odst. 3), nedotknutelnost obydlí (čl. 12 odst. 3), svobodu pohybu a pobytu (čl. 14 odst. 3), svobodný projev náboženství či víry (čl. 16 odst. 4), svobodu projevu a právo na informace (čl. 17 odst. 4) a právo pokojně se shromažďovat (čl. 19 odst. 2). Ochrana životů a zdraví je součástí základní povinnosti státu podle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky“.

⁴¹ Srov. (i) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200410-sitrep-81-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 13) a (ii) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 80: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 9 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200409-sitrep-80-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 17).

61. Ačkoliv jsou tedy odpůrcem a dalšími orgány krizového řízení vždy činěna opatření s ohledem na skutečnosti známé k datu jejich přijímání a s ohledem na doporučení epidemiologů a dalších odborníků založená na vědeckých základech a postupech (*best practice*), **přesné dopady jednotlivých opatření nemohou být známy (a to již vůbec ne dopředu), a proto je ani nelze navzájem exaktně poměřovat způsobem indikovaným v návrhu, dle nějž by soud měl svou úvahou *de facto* nahrazovat odborný úsudek odpůrce, tj. vrcholného orgánu ochrany zdraví obyvatelstva, a to v předmětných odborných (epidemiologických, zdravotních a dalších), strategických a bezpečnostních otázkách. Požadavek na odůvodňování proporcionality napadených aktů způsobem, který se podává z návrhu, tak nejenže nemá žádný zákonný podklad, ale je rovněž zcela nerealistický. V současné době totiž nikdo neumí přesně vyčíslit ani poměřit, zda se koronavirus SARS-CoV-2 šíří více např. v kině, nebo v restauraci a jakou rychlostí se šíří v jednotlivých provozech. Cílem tak dosud mohla být hlavně minimalizace sociálních kontaktů v takovém rozsahu, v jakém je s ohledem na nezbytné potřeby obyvatelstva možná. Taková opatření se přitom dlouhodobě ukazují jako jediná zatím efektivní, jak dokládají výše uvedené skutečnosti a podklady.**⁴²
62. Princip proporcionality tedy odpůrce při přijímání mimořádných opatření (s určitým zjednodušením) provádí tak, že zhodnotí současný stav šíření onemocnění COVID-19 na území ČR. Na základě dostupných skutečností a při zohlednění dostupných vědeckých znalostí pak dojde k odhadu rizika šíření onemocnění COVID-19 na zdraví a životy osob. Pokud je výsledek neuspokojivý a riziko šíření onemocnění COVID-19 v populaci je příliš vysoké, jsou identifikována různá opatření, která by mohla šíření onemocnění COVID-19 zpomalit a zmírnit dopady jeho šíření na zdraví a životy osob. Při volbě vhodných opatření volí odpůrce a další orgány krizového řízení ty, které dle jejich názoru v rozsahu jejich diskrece v nejvyšší míře zpomalují šíření koronaviru SARS-CoV-2, resp. onemocnění COVID-19 a zároveň co nejmenším způsobem negativně dopadají na obyvatelstvo a práva osob. Zároveň orgány krizového řízení činí opatření směřující k tomu, aby došlo k co nejmenšímu zasažení seniorů (coby nejzranitelnější části populace) nemocí COVID-19. **Test proporcionality tedy odpůrcem vždy byl a i v budoucnu bude prováděn** (ačkoliv ne tak, jak je vykládán v návrhu a jak je možné jej provádět při standardních správních řízeních). **To ostatně vyplývá již z toho, že při každém dočasném mimořádném opatření byla dána přednost ochraně zdraví a života osob (přičemž počet obětí v ČR by s ohledem na zkušenosti z nejhůře zasažených zemí jinak již nyní hrozil v řádu vyšších stovek denně)**⁴³ **před částečnými, a ne zcela přísnými omezeními volného pohybu osob a maloobchodního prodeje zbytného zboží.** Orgány krizového řízení zohlednily rovněž to, že zatímco omezení volného pohybu osob a maloobchodního prodeje zboží a služeb jsou dočasná, mohlo by explozivní rozšíření infekce COVID-19 vést k závažným dočasným i trvalým zdravotním následkům velké části populace a k úmrtí desetitisíců osob.

⁴² Srov. i Státní zdravotní ústav. Onemocnění vyvolané novým koronavirem (COVID-19) v zemích EU/EAA a ve Velké Británii – osmá aktualizace rychlého hodnocení rizik (RRA) ECDC (8. 4. 2020). Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/onemocneni-vyvolane-novym-koronavirem-covid-19-v-zemich-eu> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 15)

⁴³ Srov. (i) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200410-sitrep-81-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 13) a (ii) World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 80: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 9 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200409-sitrep-80-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 17).

63. Odpůrce si je přitom vědom, že přijatá opatření zasahují do základních práv a svobod osob tak, jak jsme na ně zvyklí. **Je si však současně jist tím, že přijatá dočasná a relativně mírná opatření mají nepochybně menší negativní dopad na společnost než kompletní kolaps zdravotnického systému v ČR, závažné dočasné i trvalé zdravotní následky velké části populace a smrt desetitisíců osob, k čemuž by s vysokou mírou pravděpodobnosti v ČR došlo, pokud by nebyly vyhlášeny napadené akty.** Přiměřenost a současně též uváženost napadených potvrzuje i rozsah přijatých výjimek z nich. To svědčí o snaze odpůrce minimalizovat negativní dopady přijatých opatření na obyvatelstvo ČR. O řádném a proporcionálním postupu odpůrce svědčí rovněž to, že přijatá opatření a výjimky z nich jsou průběžně dále přehodnocovány a v případě potřeby upravovány.
64. V těchto intencích přitom byly každopádně jednoznačně přiměřené i přímo jednotlivé napadené akty, jak odpůrce v konkrétní rovině dokládá níže.

C.1 Přiměřenost Opatření o zákazu prodeje

65. Nezbytnost a přiměřenost omezení maloobchodního prodeje zbytného zboží a služeb v provozovnách je patrná již z toho, že k obdobnému kroku přikročila většina zemí zasažených pandemií COVID-19, a to konkrétně do dne 23. 3. 2020, k němuž odpůrce zpracovával příslušnou statistiku, zejména tyto země a státy: (i) 13. 2. 2020 Čína, (i) Itálie dne 11. 3. 2020, (ii) Slovensko dne 12. 3. 2020, (iii) Španělsko dne 14. 3. 2020, (iv) Polsko dne 14. 3. 2020, (v) Belgie dne 14. 3. 2020, (vi) Řecko dne 14. 3. 2020, (vi) Francie dne 15. 3. 2020, (vii) Švýcarsko dne 16. 3. 2020, (viii) Maďarsko dne 16. 3. 2020, (ix) Kypr dne 16. 3. 2020, (x) Litva dne 16. 3. 2020, (xi) Slovinsko dne 16. 3. 2020, (ix) Rakousko dne 17. 3. 2020, (x) Německo dne 17. 3. 2020, (xi) Lucembursko dne 18. 3. 2020, (xii) Chorvatsko dne 19. 3. 2020, (xi) Portugalsko dne 19. 3. 2020, (xii) Kalifornie dne 20. 3. 2020, (xiii) New York dne 22. 3. 2020, (xiv) Malta dne 23. 3. 2020.⁴⁴
66. Důvodem vyhlášení Opatření o zákazu prodeje byla a je skutečnost, že se v obchodech setkává jak větší množství spotřebitelů (zákazníků) navzájem, tak spotřebitelé s prodávajícími. Spotřebitelé dále často sahají na různé předměty v obchodech, zkouší si oblečení či funkce různých prodávaných předmětů. Z veřejně dostupných zdrojů přitom vyplývá, že koronavirus SARS-CoV-2 vydrží na povrchu určitých materiálů ve vnitřním prostředí až tři dny, což zvyšuje právě riziko přenosu prostřednictvím dotýkání se jednotlivých předmětů.⁴⁵ Během prodeje tak hrozí zvýšené riziko přenosu koronaviru SARS-CoV-2 (i) jak přímým přenosem vzhledem k blízké vzdálenosti mezi lidmi v prodejně, tak i (ii) nepřímým přenosem prostřednictvím kapének, které ulpívají na různých předmětech v prodejních.
67. Z takového plošného zákazu pak bylo vhodné stanovit výjimky tak, aby obyvatelé ČR mohli uspokojovat své základní potřeby. Tím tedy došlo k naplnění zásady proporcionality, protože riziko přenosu viru v jednotlivých provozovnách dle jejich činnosti či umístění bylo poměřováno s možností občanů uspokojovat své základní potřeby (zejména nákup potravin).

⁴⁴ Odpůrce je připraven tyto jinak z veřejných zdrojů ověřitelné údaje k případné výzvě soudu dále doložit.

⁴⁵ Machala, L. a Beneš, J. Dodržujte karanténu a zachovejte klid. Lékaři z Bulovky vysvětlují, jak bojovat s koronavirem. *iRozhlas*, 18. 3. 2020, dostupné online z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-rady-navod-nemocnice-bulovka-lekari_2003181327_cib [cit. 11. 4. 2020] (text přiložen coby příloha č. 14).

C.2 Přiměřenost Opatření o zákazu pohybu

68. Nezbytnost a přiměřenost omezení volného pohybu je patrná již z toho, že k obdobnému kroku přikročila většina zemí zasažených pandemií COVID-19, a to konkrétně do dne 23. 3. 2020, k němuž odpůrce zpracovával příslušnou statistiku, zejména tyto země a státy: (i) Itálie dne 9. 3. 2020, (ii) Španělsko dne 14. 3. 2020, (iii) Švýcarsko dne 16. 3. 2020, (iv) Rakousko dne 16. 3. 2020, (v) Francie dne 17.03.2020, (vi) Belgie dne 18. 3. 2020, (vii) Portugalsko dne 19. 3. 2020, (viii) Kalifornie dne 19. 3. 2020, (ix) Slovinsko dne 20. 3. 2020, (x) Bavorsko dne 21. 3. 2020, (xi) Řecko dne 23. 3. 2020.⁴⁶ Některé státy přitom přikročily k omezením pohybu v podstatně přísnější podobě, než je tomu v České republice (např. omezují možnosti pohybu jen na určitou vzdálenost od místa bydliště, či zavádějí zákazy vycházení atp.).⁴⁷
69. Včasná striktní opatření v čele s omezením volného pohybu osob mohou snížit počet obětí přinejmenším na polovinu. To krom výše předložených empirických zjištění ze stávající pandemie dokládají i zkušenosti týkající se epidemie tzv. španělské chřipky na počátku dvacátého století – dle dostupného porovnání tehdejších opatření v St. Louis a Filadelfii coby dvou srovnatelných amerických měst.⁴⁸
70. Omezením volného pohybu dochází k omezení osobních interakcí mezi lidmi a k omezení takových interakcí pouze na ty výjimky, které jsou definovány v příslušném Opatření o zákazu pohybu. Tyto výjimky jsou pak definovány v souladu se zásadou proporcionality tak, aby byl v odůvodněných případech umožněn volný pohyb osob v nezbytném rozsahu a za zachování dalších souvisejících omezení, včetně zejména zákazu shlukování většího množství osob.

C.3 Nepřiměřenost napadených aktů nezakládají ani některé další nesprávné domněnky o údajných alternativách k nim a o koronaviru SARS-CoV-2

71. Odpůrce již výše doložil, že není pravda, resp. že je v zásadě mýtem, že by mohla být tzv. *chytrá karanténa* či jiná cílená opatření zaváděna namísto napadených aktů a dalších plošněji zaměřených opatření dříve (či dokonce výlučně), než jak bylo a je v České republice uvažováno. Obdobně nevhodné by přitom bylo i případné lokalizované zavádění stávajících opatření, například na území některých krajů či obcí – s ohledem na míru nakažlivosti onemocnění COVID-19 by totiž taková lokální opatření byla ve skutečnosti výrazně více omezující než stávající plošná opatření, když by musela spočívat v absolutní izolaci (i hospodářské) příslušných dílčích území. Navíc takové domnělé lokalizované zavádění

⁴⁶ Odpůrce je připraven tyto jinak z veřejných zdrojů ověřitelné údaje k případné výzvě soudu dále doložit.

⁴⁷ Srov. např. oznámení vlády Velké Británie ze dne 23. 3. 2020 označené „Full guidance on staying at home and away from others“ a dostupné z <https://www.gov.uk/government/publications/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others/full-guidance-on-staying-at-home-and-away-from-others> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 20) přehled ohledně omezení ve Francii „EXPLAINED: These are the rules of lockdown in France“ (The Local, 7. 4. 2020, dostupné z <https://www.thelocal.fr/20200324/explained-these-are-frances-new-coronavirus-rules>, cit. 12. 4. 2020, text přiložen coby příloha č. 29), nebo širší evropský přehled „Coronavirus: Which European countries are under lockdown, and for how long?“ (Euronews, 9. 4. 2020, dostupné z <https://www.euronews.com/2020/03/19/coronavirus-which-countries-are-under-lockdown-and-who-s-next>, cit. 12. 4. 2020, text přiložen coby příloha č. 30). Z těchto podkladů se mj. podává, že například ve Francii není vůbec možné opouštět bydliště bez vyplněného formuláře o důvodu cesty ven, zatímco vycházky za účelem fyzické aktivity apod. jsou povoleny výlučně jednou denně v maximální délce jedné hodiny a na maximální vzdálenost jednoho kilometru od místa bydliště. Obdobně ve Velké Británii je povolena pouze jediná venkovní fyzická aktivita denně.

⁴⁸ „Zákaz shromažďování funguje, ukázalo se na španělské chřipce“ (Novinky.cz, 11. 3. 2020, <https://www.novinky.cz/zahranicni/koronavirus/clanek/zakaz-shromazdovani-funguje-ukazalo-se-na-spanelske-chripce-40316310>, cit. 11. 4. 2020, přiloženo coby příloha č. 31).

opatření nepřichází rozumně v úvahu i s ohledem na to, že onemocnění COVID-19 je rozšířeno ve všech krajích, a že navíc o jeho přesném rozšíření jsou jen omezené poznatky, které se nadto dynamicky mění.⁴⁹ Efektivitě lokalizovaných opatření by bránilo i prokázané šíření onemocnění COVID-19 ještě v inkubační fázi, před jejími klinickými projevy u šířitele.⁵⁰ Objevují se nicméně i některé další nesprávné domněnky, které nacházejí svůj odraz v návrhu a které přitom odpůrce při posuzování přiměřenosti napadených aktů uvážil a vyhodnotil jako nepřipadné, a tedy každopádně nezpůsobující nepřiměřenost napadených aktů. Těm se odpůrce ve stručnosti věnuje v této závěrečné části svého vyjádření.

72. *Zaprvé*, se zaváděním restriktivních opatření nelze čekat až na okamžik, kdy počet infikovaných v populaci přesáhne určitou mez. To dokládají případy explozivního šíření nemoci COVID-19 v zemích, které se zaváděním takových opatření otálely, jako například výše zmiňovaná Velká Británie, Nizozemsko a další. Jak shora doloženo, případné pozdní zavedení opatření by patrně vedlo k jejich menší efektivitě a případnému delšímu trvání, než jaký je stávající výhled v České republice. V této souvislosti nelze přehlížet, že v Itálii zřejmě došlo k překročení kapacit zdravotnického systému za situace, kdy například v nejhůře postižené Lombardii bylo k 23. 3. 2020 dosaženo celkového počtu ani ne 29.000 infikovaných, tj. méně než 0,3 % obyvatel (což by se prvému laickému pohledu mohlo zdát jako téměř zanedbatelné číslo).⁵¹ Rovněž Španělsko dosáhlo již k 23. 3. 2020 samé hranice únosnosti svého zdravotního systému, a to tamější počet nakažených tehdy nedosáhl ani desetin procenta jeho obyvatel.⁵² Důvodem je zejména vysoké procento osob, které vyžaduje při nákaze COVID-19 hospitalizaci – jak shora uvedeno, dle stávajících zkušeností se může jednat až o 30 % nakažených. Přitom i v zemích, které situaci zvládají nejlépe a mezi něž se řadí i Česká republika, dosahuje smrtnost COVID-19 stále poměrně vysoké úrovně 2 %, zatímco v případě nekontrolovaného šíření se může dostat až za hranici 10 %.
73. *Zadruhé*, výše uvedené údaje současně dokládají, že hrozbu COVID-19 nelze vůbec srovnávat s chřipkovými epidemiemi ani s jinými obdobnými nebezpečími, kterým Česká republika, Evropa, ale též celý svět v posledních desetiletích obvykle čelí. Při běžné chřipce musí totiž být hospitalizováno pouze cca 1–2 % nakažených a smrtnost dosahuje maximálně jedné desetin procenta.⁵³ **Oproti běžné chřipce je tedy v případě infekce COVID-19 potřeba**

⁴⁹ Odpůrce v této souvislosti připomíná, že jedním z determinantů strategie zvolené v České republice byly i návraty obyvatel ČR z jarních prázdnin v zasažených alpských oblastech, které směřovaly do všech krajů ČR.

⁵⁰ Srov. mj. Státní zdravotní ústav. Onemocnění vyvolané novým koronavirem (COVID-19) v zemích EU/EAA a ve Velké Británii – osmá aktualizace rychlého hodnocení rizik (RRA) ECDC (8. 4. 2020). Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/onemocneni-vyvolane-novym-koronavirem-covid-19-v-zemich-eu> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 15) nebo Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí. Using face masks in the community (8. 4. 2020). Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-use-face-masks-community.pdf> [cit. 13. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 25).

⁵¹ Istituto Superiore di Sanità [Itálie]: Integrated surveillance of COVID-19 in Italy (23. 3. 2020). Dostupné online z: https://www.epicentro.iss.it/coronavirus/bollettino/Infografica_23marzo%20ENG.pdf [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 32).

⁵² World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 63: Data as reported by national authorities by 10:00 CET 23 March 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200323-sitrep-63-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 33).

⁵³ Např. Centres for Disease Control and Prevention [USA]. Estimated Influenza Illnesses, Medical visits, Hospitalizations, and Deaths in the United States — 2018–2019 influenza season. Dostupné online z: <https://www.cdc.gov/flu/about/burden/2018-2019.html> [cit. 11. 4. 2020] (text přiložen coby příloha č. 34) nebo též Státní zdravotní ústav. Chřipka versus koronavirus - podobnosti a zásadní rozdíly, situace k 18.3.2020. Dostupné online z <http://www.szu.cz/tema/prevence/chripka-versus-koronavirus-podobnosti-a-zasadni-rozdily-k-18> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 35).

hospitalizace i smrtnost vyšší v řádu desetinásobků až stonásobku. Pokud přitom údaje o potenciálním počtu nakažených a umírajících na COVID-19 extrapolujeme na celosvětovou populaci, není nereálné riziko až v řádu desítek milionů mrtvých, pokud by nedocházelo k přijetí adekvátních ochranných opatření. Takové riziko prakticky odpovídá největším historickým válečným konfliktům a dosahuje, či spíše až dalece přesahuje ty nejzávažnější z trvajících život-ohrožujících světových problémů, jakými jsou malárie, dopravní nehody nebo hlad.

74. *Zatřetí*, není pravda, že by Česká republika jakkoliv selhávala v aktivních opatřeních potřebných pro boj s koronavirem (s ohledem zejména na probíhající přípravu tzv. chytré karantény a proaktivní přístup k povinné vzájemné ochraně obyvatel⁵⁴ je pravdou pravý opak). Toto platí též ve vztahu k testování osob na přítomnost koronaviru, kdy dle údajů shromažďovaných na portálu Ourworldindata.org se Česká republika nachází na předních místech v porovnání s dalšími světovými zeměmi. K 9. 4. 2020 konkrétně byla na 10. místě z 30 sledovaných zemí co do celkového počtu provedených testů na tisíc obyvatel, a tento ukazatel měla příznivější než například Dánsko, Kanada, Belgie, Finsko a USA a výrazně příznivější než Velká Británie, Řecko, Taiwan nebo Japonsko. Z hlediska počtu testů provedených v jediném dni přitom byla ČR k tomuto datu dokonce na 7. místě z 28 zemí, pro něž byly údaje dostupné. Z obou těchto hledisek, z druhého z nich dokonce výrazně, Česká republika vykazovala vyšší počty testů na počet obyvatel než Jižní Korea (která někdy bývá v této souvislosti dávana za vzor).⁵⁵ Nelze současně přehlédnout jednak to, že testování nemůže nemoc COVID-19, na niž zatím neexistuje vakcína ani lék, samo o sobě vyřešit bez dalších opatření, tj. zejména bez opatření, jaká jsou přijímána v České republice,⁵⁶ a jednak skutečnost, že případný požadavek, aby se ČR kontinuálně připravovala na testování jakékoliv hypotetické nákazy dopředu, by nebyl ani splnitelný ani přiměřený. Ve vztahu k posuzování přiměřenosti napadených aktů je tedy otázka testování ve skutečnosti irelevantní.
75. *A začtvrté*, obdobné závěry tím spíše platí i pro otázku údajného nedostatku zdravotnických pomůcek. Bez ohledu na aktuální stav jejich zásob totiž bylo nepochybně nezbytné a přiměřené vyhlášením napadených aktů omezit šíření koronaviru SARS-CoV-2. Spekulace nad tím, zda a případně jakým způsobem a v jakém rozsahu bylo možno docílit lepší vybavenosti, je tedy pro posouzení zákonnosti napadených aktů zcela irelevantní. Odpůrce je přitom každopádně přesvědčen, že Česká republika postupovala z hlediska zásob zdravotnických pomůcek adekvátně situaci a v jejich opatřování si se zřetelem zejména k jejich dlouhodobému celosvětovému nedostatku⁵⁷ vede nadmíru dobře. Jako konkrétní

⁵⁴ K rostoucí odborné shodě ohledně vhodnosti veřejného používání roušek a další ochrany obličeje (coby zejména prevence šíření nemoci COVID-19 asymptomatickými jedinci), které Česká republika zavedla hned v počáteční fázi výskytu epidemie, srov. např. Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí. Using face masks in the community (8. 4. 2020). Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-use-face-masks-community.pdf> [cit. 13. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 25).

⁵⁵ Ke všem těmto údajům srov. tabulky získané z Ourworldindata.org přiložené coby přílohy č. 36 a 37. Srov. dále na dotyčném portálu zejm. stránku <https://ourworldindata.org/covid-testing> [cit. 11. 4. 2020].

⁵⁶ Viz zejména příklad Švýcarska, jehož kumulativní počet testů na tisíc obyvatel byl k datu příslušné statistiky oproti České republice sice téměř dvojnásobný (příloha č. 37), avšak Švýcarsko i tak vykazuje dle dat dostupných v době přípravy tohoto vyjádření oproti České republice téměř sedminásobný počet úmrtí při více než jeden a půl násobné smrtnosti – viz World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020. Dostupné online z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200410-sitrep-81-covid-19.pdf> [cit. 11. 4. 2020] (přiloženo coby příloha č. 13).

⁵⁷ Tento dlouhodobý nedostatek Světová zdravotnická organizace vyhlásila již dne 3. 3. 2020, a to s výhledem, že se jej nepodaří vyřešit ani v řádu několika měsíců – srov. World Health Organization. Shortage of personal protective

příklady zemí, které v průběhu této pandemie musí také čelit nedostatku zdravotnického materiálu (zejména roušek), lze přitom jmenovat například (i) USA, (ii) Rakousko, (iii) Slovensko, (iv) Polsko, (v) Belgie, (vi) Francii, (vii) Japonsko, (viii) Jižní Koreu, (ix) Thajsko, (x) Švédsko, (xi) Velkou Británii a další.⁵⁸

76. V této souvislosti je přitom třeba znovu zdůraznit, že pandemie COVID-19 je celosvětově nejzávažnější pandemií od dob španělské chřipky a za posledních sto let se žádná epidemie či pandemie závažnosti pandemie COVID-19 vůbec nepřiblížila. Žádná země na světě tak nemá okamžitě k dispozici potřebné zdravotní pomůcky, které jsou potřeba pro zvládnutí šíření nemoci COVID-19 bez doplňujících opatření. Celosvětový nedostatek hmotných prostředků proti nákaze (roušky, testy) současně tedy nemůže vést k tomu, že by orgány krizového řízení České republiky rezignovaly na jiná opatření, která mohou obyvatele ČR ochránit.

IV. Závěr

77. S ohledem na vše shora uvedené tedy odpůrce tímto navrhuje, aby byl návrh **odmítnut** pro svoji nepřipustnost, případně **zamítnut** pro svoji nedůvodnost.

V. Správní spis

78. Z výše uvedeného se dále podává, že správní spis v předmětných věcech nebyl (a ani nemusel být) veden, a odpůrce jej proto nepředkládá, resp. jej ani nemůže předložit.

V Praze dne 14. 4. 2020

Ministerstvo zdravotnictví České republiky

equipment endangering health workers worldwide. Dostupné online z: <https://www.who.int/news-room/detail/03-03-2020-shortage-of-personal-protective-equipment-endangering-health-workers-worldwide> [cit. 11. 4. 2020] (příloha coby příloha č. 38).

⁵⁸ Srov., například, ve vztahu k (i) USA: „The Latest Obstacle to Getting Tested? A Shortage of Swabs and Face Masks“ (The New York Times, 18. 3. 2020, <https://www.nytimes.com/2020/03/18/health/coronavirus-test-shortages-face-masks-swabs.html>, cit. 12. 4. 2020, text příložen coby příloha č. 39), (ii) Rakousku, Slovensku, Polsku, Belgie, Francii, Japonsku, Jižní Koreji a Thajsku „Česko není zdaleka jediné, kdo bojuje s nedostatkem roušek. Jak to vypadá jinde ve světě?“ (info.cz, 18. 3. 2020, <https://www.info.cz/svet/cesko-neni-zdaleka-jedine-kdo-bojuje-s-nedostatkem-rousek-jak-to-vypada-jinde-ve-svete-44616.html>, cit. 11. 4. 2020, text příložen coby příloha č. 40), a to zejména následující: „Problémy má především Evropa, Rakušané začali šít roušky doma podobně jako Češi. Už předtím se přitom jejich vláda dostala do konfliktu s Berlínem, který si nechal roušky a respirátory, směřující do jiných zemí, zabavit. ... Velmi špatně dopadla Belgie, jež se stala obětí podvodu, když tamní vláda objednala ochranné pomůcky za pět milionů eur, ale nic nedorazilo. Nakonec doktorům nezbylo než vyzvat obyvatele, aby jim své roušky a respirátory darovali. ... Vloženo zoufalá je situace ve Francii, kde některé nemocnice nemají ochranné pomůcky vůbec. ... Lepší není situace ani v některých asijských zemích. Japonsko omezilo počet ochranných masek na jednu za den na jednoho doktora. Jižní Korea bojuje s kritikou obyvatel, kteří ochranné pomůcky nemají. Doktoři jsou tam ale dobře zásobeni. V Thajsku vláda rovnou vyzvala obyvatele, aby si masky dělali doma sami.“, (iii) Švédsku „Swedish IKEA store finds 50,000 forgotten face masks, gives them to local hospital“ (Reuters, 17. 3. 2020, <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-ikea-masks/swedish-ikea-store-finds-50000-forgotten-face-masks-gives-them-to-local-hospital-idUSKBN2142YG>, cit. 12. 4. 2020, text příložen coby příloha č. 41) a (iv) Velké Británii: oznámení Britské zubařské asociace označené „Personal Protective Equipment (PPE)“ a uveřejněné na <https://bda.org/advice/Coronavirus/Pages/face-mask-shortage.aspx> [cit. 12. 4. 2020] (příloha coby příloha č. 42).

Ke sp. zn. MS v Praze 14 A 41/2020

SEZNAM PŘÍLOH K VYJÁDŘENÍ MZČR ZE DNE 14. 4. 2020

- Plná moc udělená Ministerstvem zdravotnictví České republiky JUDr. Jiřímu Kindlovi, M.Jur., Ph.D., advokátovi, ev. č. ČAK 11677
- Důkazy:
 1. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 12. 3. 2020
 2. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 14. 3. 2020
 3. Přepis tiskové konference vlády ČR z noci z 15. na 16. 3. 2020
 4. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 16. 3. 2020
 5. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 17. 3. 2020
 6. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 18. 3. 2020
 7. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 19. 3. 2020
 8. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 23. 3. 2020
 9. Aktualita vlády ČR ze dne 23. 3. 2020 nadepsaná „Vláda souhlasila s prodloužením omezení pohybu na veřejnosti až do 1. dubna, schválila také další kroky na podporu zaměstnavatelů“
 10. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 26. 3. 2020
 11. Přepis tiskové konference vlády ČR ze dne 30. 3. 2020
 12. Aktualita vlády ČR ze dne 30. 3. 2020 nadepsaná „Omezení pohybu i maloobchodního prodeje a služeb je prodlouženo do 11. dubna, spouští se projekt chytré karantény“
 13. World Health Organization: Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 81: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 10 April 2020 (Situační zpráva Světové zdravotnické organizace ze dne 10. 4. 2020)
 14. Machala, L. a Beneš, J. Dodržujte karanténu a zachovejte klid. Lékaři z Bulovky vysvětlují, jak bojovat s koronavirem. *iRozhlas*, 18. 3. 2020
 15. Státní zdravotní ústav: Onemocnění vyvolané novým koronavirem (COVID-19) v zemích EU/EAA a ve Velké Británii – osmá aktualizace rychlého hodnocení rizik (RRA) ECDC, 8. 4. 2020
 16. Český statistický úřad: Pohyb obyvatelstva – rok 2019, 20. 3. 2020

17. World Health Organization: Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 80: Data as received by WHO from national authorities by 10:00 CET 9 April 2020 (Situační zpráva Světové zdravotnické organizace ze dne 9. 4. 2020)
18. World Health Organization: Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 68: Data as reported by national authorities by 10:00 CET 28 March 2020 (Situační zpráva Světové zdravotnické organizace ze dne 28. 3. 2020)
19. Článek „Coronavirus is the most severe crisis since World War II, says Italian Prime Minister“, CNN, 21. 3. 2020
20. Oznámení vlády Velké Británie ze dne 23. 3. 2020 nadepsané „Full guidance on staying at home and away from others“
21. Článek „Německo zakáže setkávání více než dvou lidí“, Novinky.cz, 22. 3. 2020
22. Oznámení vlády Nizozemska nadepsané „The approach to tackling coronavirus in the Netherlands“
23. Článek „COVID-19: genetic network analysis provides ‘snapshot’ of pandemic origins“, University of Cambridge, 9. 4. 2020
24. Článek „Koronavirus stále překvapuje vědce svým biologickým chováním“, ČTK, 10. 4. 2020
25. Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí: Using face masks in the community, 8. 4. 2020
26. Článek „Ekonomika ČR může podle analytiků těžit z dřívějšího zavedení opatření“, ČTK, 10. 4. 2020
27. Článek „Prymula: Chytře půjdeme na karanténu až na konci dubna“, Seznam Zprávy, 10. 4. 2020
28. Článek „Plošnou karanténou jsme si koupili čas, řekl koordinátor testování“, Novinky.cz, 10. 4. 2020
29. Článek „EXPLAINED: These are the rules of lockdown in France“, The Local, 7. 4. 2020
30. Článek „Coronavirus: Which European countries are under lockdown, and for how long?“, Euronews, 9. 4. 2020
31. Článek „Zákaz shromažďování funguje, ukázalo se na španělské chřipce“, Novinky.cz, 11. 3. 2020
32. Istituto Superiore di Sanità [Itálie]: Integrated surveillance of COVID-19 in Italy, aktualizace 23. 3. 2020
33. World Health Organization: Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report – 63: Data as reported by national authorities by 10:00 CET 23 March 2020 (Situační zpráva Světové zdravotnické organizace ze dne 23. 3. 2020)

34. Centres for Disease Control and Prevention [USA]: Estimated Influenza Illnesses, Medical visits, Hospitalizations, and Deaths in the United States — 2018–2019 influenza season, 8. 1. 2020
35. Státní zdravotní ústav: Chřipka versus koronavirus - podobnosti a zásadní rozdíly, situace k 18.3.2020
36. Datová tabulka získaná z Ourworldindata.org zachycující k 9. 4. 2020 denní nárůst provedených testů na tisíc obyvatel
37. Datová tabulka získaná z Ourworldindata.org zachycující k 9. 4. 2020 celkový počet provedených testů na tisíc obyvatel
38. World Health Organization: Shortage of personal protective equipment endangering health workers worldwide, 3. 3. 2020
39. Text článku „The Latest Obstacle to Getting Tested? A Shortage of Swabs and Face Masks“, The New York Times, 18. 3. 2020
40. Text článku „Česko není zdaleka jediné, kdo bojuje s nedostatkem roušek. Jak to vypadá jinde ve světě?“, info.cz, 18. 3. 2020
41. Text článku „Swedish IKEA store finds 50,000 forgotten face masks, gives them to local hospital“, Reuters, 17. 3. 2020
42. Oznámení Britské zubařské asociace označené „Personal Protective Equipment (PPE)“